

Populismens intåg på den finländska politiska arenan

En jämförande studie av Finlands landsbygdspartis och Sannfinländarnas genombrott i riksdagsvalen åren 1970, 1983 och 2011

Carl-Johan Hindsberg (7960)
Magisteravhandling i statskunskap
Handledare: Peter Söderlund
Fakulteteten för samhällsvetenskaper
och ekonomi
Åbo Akademi 2020

Åbo Akademi – Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Abstrakt för magistersavhandling

Ämne: Statskunskap
Författare: Carl-Johan Hindsberg (7960) Sidantal: 83
Arbetets titel: Populismens intåg på den finländska politiska arenan. En jämförande studie av Finlands landsbygdspartis och Sannfinländarnas genombrott i riksdagsvalen 1970, 1983 och 2011
Handledare: Peter Söderlund
<p>Abstrakt: Till politiska fenomen som avviker från det normala hör alternativa och nya politiska rörelser. Till denna kategori hör Finlands landsbygdsparti (FLP) som blev Finlands första populistiska parti vid sitt genombrott i riksdagsvalet år 1970 med en fortsatt valframgång år 1983. Efter en svaghetstid återuppstod partiet år 1995 under namnet Sannfinländarna och gjorde sitt verkliga genombrott i riksdagsvalet år 2011. Det är statsvetenskapligt intressant att studera förändringar i det politiska livet och i riksdagens sammansättning. Avhandlingen analyserar riksdagsvalsresultaten från åren 1970, 1983 och 2011. Valresultaten analyseras både på nationell och på valkrets nivå. Avhandlingens syfte är att studera populismens evolution i Finland och i Europa. Vilka faktorer har lett till populism och till dess uppgång i Finland. När har populismen landstigit på den politiska arenan i Finland och vilka partier har påverkats av detta? Hur har populismen påverkat regeringsbildningarna i Finland?</p> <p>Hur definierar man populismen och i vilka alla former förekommer den. Kan populisterna i Ungern bringa demokratin på knä. Avhandlingen redogör för populismens framväxt i de nordiska länderna och i Europa både vad gäller nationella val som Europaparlamentsval under de senaste 40 åren. Vänsterpopulismen som var tidigare var stark har fått ge vika för högerpopulismen som nu dominerar. I de flesta länderna återfinns populistpartierna i opposition. I endast tre europeiska länder finns populisterna i regeringen. En berättigad fråga är hur stark är de facto populismen idag? Avhandlingen visar på populismens effekter i Finland och att populistpartiets framgångar i huvudsak gått ut över Centerns väljarstöd.</p>
Nyckelord: Populism. Populistpartier. Valresultat. Demokrati i vågskålen. Regeringsbildning.
Datum: april 2020

INNEHÅLLSFÖRTECKNING MED TABELLER OCH BILDER

1	Bakgrund och problemformulering.....	8
1.1	Syfte och forskningsfrågor.....	11
1.2	Avgränsningar.....	14
1.3	Teoretisk referensram och forskningsdesign	15
1.4	Datainsamling och dataanalys	16
1.5	Textanalys.....	17
1.6	Disposition.....	17
2	Tidigare forskning och populistpartier i Europa.....	18
2.1	Begreppsdefinitioner	18
2.2	Agrarpopulism	20
2.3	Auktoritär populism.....	20
2.4	Vänsterpopulism.....	21
2.5	Kvinnlig populism.....	22
2.6	Högerpopulism	22
2.7	Populistpartier i Europa	24
2.8	Väljarstöd för populistiska partier i nationella val 1980-2019	25
2.9	Väljarstöd för populistiska partier i EU-valen 1979-2019	27
2.10	Populistpartiernas inflytande i Europa idag.....	28
2.11	Kända och karismatiska populistledare i Europa och i världen.....	30
2.12	Populismen i Norden.....	31
2.13	Vad förklarar högerpopulistpartiers framgång i världen och i Europa?	32
3	Populistpartiet i Finland – en bakgrund.....	36
3.1	Inför riksdagsvalet 1970 – den finländska populismen föds.....	37
3.2	Presentation av valresultaten 1970.....	39
3.3	Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat 1970	46

3.4	Inför riksdagsvalet 1983 – ett protestval med skandaler	48
3.5	Salora-affären	49
3.6	Valco-affären.....	49
3.7	Metro-affären	49
3.8	Partiernas slagord i valet.	50
3.9	Yttervänsterns kris och valförlust – en bakgrundsteckning.....	51
3.10	Presentation av valresultaten 1983.....	51
3.11	Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat år 1983.....	58
3.12	Inför riksdagsvalet 2011 – Sannfinländarnas sanna genombrott.....	59
3.13	Presentation av valresultaten 2011.....	62
3.14	Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat 2011	69
3.15	Valnyheterna i medierna inför valet 2011.....	70
3.16	Betoningar i valkretsarnas lokala valagenda.....	71
3.17	Valnyheterna i riksomfattande TV-sändningar.....	72
3.18	Resultat	74
3.19	Validitet och reliabilitet	74
4	Slutdiskussion om populismen.....	75
5	Referenser	81
6	Artiklar, hemsidor, nyheter och intervjuer	83

Tabell 1. Översikt av valresultaten i hela landet räknat i mandat i riksdagsvalen 1970, 1983 och 2011 jämfört med föregående riksdagsval.....	13
Tabell 2. Populistpartiers politiska position i fjorton europeiska länder år 2020	29
Tabell 3. Några europeiska exempel på kända och karismatiska populistledare	30
Tabell 4. Populistledarna i de nordiska länderna	31
Tabell 5. Populistpartiet i Finland i ett nötskal åren 1959-2011	37
Tabell 6. Riksdagsvalets resultat 1970 i hela landet.....	39
Tabell 7. Riksdagsvalets resultat 1970 i Helsingfors valkrets	39
Tabell 8. Riksdagsvalets resultat 1970 i Nylands valkrets.....	40
Tabell 9. Riksdagsvalets resultat 1970 i Åbo läns södra valkrets	40
Tabell 10. Riksdagsvalets resultat 1970 i Åbo läns norra valkrets	41
Tabell 11. Riksdagsvalets resultat 1970 i Tavastehus läns södra valkrets.....	41
Tabell 12. Riksdagsvalets resultat 1970 i Tavastehus läns norra valkrets.....	42
Tabell 13. Riksdagsvalets resultat 1970 i Kymmene valkrets	42
Tabell 14. Riksdagsvalets resultat 1970 i S:t Michels valkrets.....	43
Tabell 15. Riksdagsvalets resultat 1970 i Norra Karelens valkrets	43
Tabell 16. Riksdagsvalets resultat 1970 i Kuopio valkrets	44
Tabell 17. Riksdagsvalets resultat 1970 i Mellersta Finlands valkrets.....	44
Tabell 18. Riksdagsvalets resultat 1970 i Vasa valkrets	45
Tabell 19. Riksdagsvalets resultat 1970 i Uleåborgs valkrets	45
Tabell 20. Riksdagsvalets resultat 1970 i Lapplands valkrets	46
Tabell 21. Resultatet i riksdagsvalet 1983 i hela landet.....	51
Tabell 22. Riksdagsvalets resultat 1983 i Helsingfors valkrets	52
Tabell 23. Riksdagsvalets resultat 1983 i Nylands valkrets	52
Tabell 24. Riksdagsvalets resultat 1983 i Åbo läns södra valkrets	53
Tabell 25. Riksdagsvalets resultat 1983 i Åbo läns norra valkrets	53
Tabell 26. Riksdagsvalets resultat 1983 i Tavastehus läns södra valkrets.....	54
Tabell 27. Riksdagsvalets resultat 1983 i Tavastehus läns norra valkrets.....	54
Tabell 28. Riksdagsvalets resultat 1983 i Kymmene valkrets	55
Tabell 29. Riksdagsvalets resultat 1983 i S:t Michels valkrets.....	55
Tabell 30. Riksdagsvalets resultat 1983 i Norra Karelens valkrets	56
Tabell 31. Riksdagsvalets resultat 1983 i Kuopio valkrets	56
Tabell 32. Riksdagsvalets resultat 1983 i Mellersta Finlands valkrets.....	57

Tabell 33. Riksdagsvalets resultat 1983 i Vasa valkrets	57
Tabell 34. Riksdagsvalets resultat 1983 i Uleåborgs valkrets	58
Tabell 35. Riksdagsvalets resultat 1983 i Lapplands valkrets	58
Tabell 36. Resultatet i Riksdagsvalet 2011 i hela landet.....	62
Tabell 37. Riksdagsvalets resultat 2011 i Helsingfors valkrets	62
Tabell 38. Riksdagsvalets resultat 2011 i Nylands valkrets.....	63
Tabell 39. Riksdagsvalets resultat 2011 i Egentliga Finlands valkrets.....	63
Tabell 40. Riksdagsvalets resultat 2011 i Satakunta valkrets	64
Tabell 41. Riksdagsvalets resultat 2011 i Tavastlands valkrets	64
Tabell 42. Riksdagsvalets resultat 2011 i Birkalands valkrets.....	65
Tabell 43. Riksdagsvalets resultat 2011 i Kymmene valkrets	65
Tabell 44. Riksdagsvalets resultat 2011 i Södra Savolax valkrets.....	66
Tabell 45. Riksdagsvalets resultat 2011 i Norra Savolax valkrets.....	66
Tabell 46. Riksdagsvalets resultat 2011 i Norra Karelens valkrets	67
Tabell 47. Riksdagsvalets resultat 2011 i Vasa valkrets	67
Tabell 48. Riksdagsvalets resultat 2011 i Mellersta Finlands valkrets.....	68
Tabell 49. Riksdagsvalets resultat 2011 i Uleåborgs valkrets	68
Tabell 50. Riksdagsvalets resultat 2011 i Lapplands valkrets	69
Tabell 51. De tio oftast förekommande frågorna inom hela tidningsmaterialet 1.1.- 17.4.2011 (N=10352).....	71
Tabell 52 De tio oftast förekommande frågorna för den lokala valagendan 1.1.-17.4.2011 (N=699)	72
Tabell 53. De tio oftast förekommande frågorna i det riksomfattande TV-materialet 1.1.- 17.4.2011 (N = 686)	73
Tabell 54. FLPs och Sannfinländarnas medlemsutveckling 1970-2017	78
Tabell 55 FLPs och Sannfinländarnas två bästa valkretsar i riksdagsvalen 1970, 1983, 2011	78
Tabell 56 Sannfinländarnas två bästa valkretsar i riksdagsvalen 2015 och 2019	79
Tabell 57. Sannfinländarnas riksdagsvalsresultat 2011-2019.....	79

Bild 1. Röster för populistiska partier i europeiska nationella val åren 1980-2011	26
Bild 2. Totalantal röster för populistpartier i Europa år 2017.....	26
Bild 3. Röster för populistiska partier i EU-valen åren 1979-2019.....	27
Bild 4. Populisterna i Europaparlamentet efter valet 2019.....	28

1 Bakgrund och problemformulering.

Mitt intresse för att följa med politik och samhälls skeenden har varit stort i alla tider. Detta gäller skeenden både i hemlandet och i utlandet. I globaliseringens tider sprider sig politiska mönster och trender över nationsgränserna. Osökt fastnar man för fenomen i politiken som avviker från det normala. Till sådana fenomen hör otvetydigt alternativa och nya politiska rörelser. En utgångspunkt för denna studie har varit Finlands politiska system, som bl.a. finns sammanfattad i Jaakko Nousiainens bok *Suomen poliittinen järjestelmä* (1998). Till kategorin alternativa och nya politiska rörelser hör Finlands landsbygdsparti och partiets fortsättning Sannfinländarna, som är Finlands första populistparti. Varför är det intressant att studera populistpartier? Populistpartierna bryter invanda politiska mönster och tvingar andra politiska aktörer till förändrade linjedragningar. Till populistpartiets varumärke har hört och hör karismatiska partiledare. Ordföranden för Finlands landsbygdsparti FLP var Veikko Vennamo, ett politiskt fenomen i sig som dominerade den politiska bilden och det politiska skeendet på ett sätt som gjorde att andra politiska aktörer hamnade i skuggan. Veikko Vennamos storhetstid inföll under 1960-, 1970- och 1980-talen. Partiets valseger år 1970 var överraskande, ingen kunde prognosticera partiets stora frammarsch och valframgång. Hans son Pekka Vennamo tog över partiet i början av 1980-talet och partiets frammarsch fortsatte under ett decennium. Efter en svaghetstid för Finlands landsbygdsparti på 1990-talet återuppstod partiet under namnet Sannfinländarna i mitten på 1990-talet och trädde synligt in på scenen på 2000-talet. Det nya populistpartiets obestridliga frontfigur var Timo Soini, en folkförförare av Veikko Vennamos mått. Den politiska situationen och tiderna från Veikko Vennamos perioder hade ändrats i grunden. President Urho Kekkonen hade avgått, Berlinmuren hade fallit, Sovjetunionen hade kollapsat och Finland hade fallit ner i en allvarlig ekonomisk depression. Finland ansökte om medlemskap i Europeiska unionen och anslöt sig till unionen år 1995. Alla dessa händelser var överraskningar. Kommunikationsteknologin hade tagit ett stort steg framåt, de nationella skrankorna gav vika och globaliseringen var ett faktum. Flyttningsrörelser över gränserna blev vardagsmat. Samhällsutvecklingen gick snabbt framåt och många upplevde att de inte riktigt hann med i de snabba samhällsförändringarna.

Det var i denna samhällssituation som ordförande Timo Soini på ett pregnant sätt lyfte fram två frågor som blev Sannfinländarnas verkliga politiska varumärke inför följande riksdagsval. Den ena var inflyttningen från oroshärdar runtom i världen och de ökande flyktingströmmarna. Den andra var Europeiska unionen, som ur Sannfinländarnas synvinkel var liktydig med att man förlorat den nationella överhögheten och självbestämmanderätten. När EU dessutom stod i beråd att rädda Grekland och Portugal från ekonomisk undergång och man befarade att det dessutom till delar skulle ske med finländska skattemedel blev det för mycket för Sannfinländarna, som gick till storms mot dessa planer och partiet fick en historisk valseger. Sannfinländarnas politiska linjedragningar och tyngdpunkter överensstämde inte med något annat riksdagspartis.

Andra nya eller alternativa politiska rörelser under decennierna har varit de gröna, som drog till sig aktivister, feminister och personer från handikapprörelsen. Partiet Gröna förbundet grundades år 1988. Efter en lång och osäker inledning på 1980-talet har de gröna stabiliserat sig som ett riksdagsparti på 1990-talet och framför allt på 2000-talet. De gröna är idag etablerade i riksdagen, i kommunerna och i EU-parlamentet och har redan lång erfarenhet från regeringsarbetet. Till de främsta namnen inom Gröna förbundet hör Pekka Haavisto, långvarig riksdagsman, minister i flera regeringar och presidentkandidat i valet 2012 med stort understöd.

Andra nya rörelser som fått uppmärksamhet var "Ungfinnarna" (finska: Nuorsuomalaiset), som lyckades få två mandat i riksdagen vid valet år 1995. Invalda blev Risto E.J. Penttilä och Jukka Tarkka. Partiet krävde i sitt program bl.a. plattskatt och skattefrihet för små inkomster. Partiets framgång blev kortvarig och i följande val fick man ingen invald. Partiet upphörde fem år senare. Man kan säga att denna liberala rörelse blev en dagslända.

En förändring i motsatt riktning var Liberala folkpartiet, som uppstod genom en fusion med De frisinnades förbund år 1965. Partiet var företrätt i riksdagen åren 1965-1983 och i sju regeringar på 1970-talet. Partiet leddes en kort tid av Mikko Juva, som senare blev ärkebiskop. Som partiordföranden fungerade även Pekka Tarjanne och Jaakko Itälä, som även representerade partiet i regeringen. (Statsrådet och ministrarna). Partiet blev en

medlemsorganisation inom Centern åren 1982-1986, vilket i praktiken sedan ledde till att partiet försvann.

Riksdagsvalen år 1970, 1983 och 2011 är de tre val med populistiska förtecken som mest har förändrat riksdagens sammansättning i Finland. Orsaken till detta är Finlands landsbygdspartis FLP och Sannfinländarnas stora valframgångar. Det är alltid intressant att studera förändringar som valresultat medför. Dessa valframgångar har haft effekter på andra riksdagspartier och på regeringsbildningarna. Valframgångarna för partiet har lett till en ökad politisk polarisering i riksdagen. Polariseringen har försvårat tillkomsten av konsensuslösningar som är viktiga för utvecklingen av det finländska samhället. Trots detta kan Finland anses vara politiskt stabilt.

Under de senaste decennierna har populismen vuxit fram och i många länder har organiserade populistiska rörelser uppstått. Det har också lett till förändringar inom partierna och det har märkts i samhällsdebatten. Populismen är inte enbart kopplad till partiväsendet utan syns även i samhällslivet i stort. Vi får gå tillbaka till 1930-talet för att hitta en motsvarande utveckling, där fenomenet dyker upp i många länder samtidigt. Man för även en debatt om hur detta fenomen ska bemötas eller motarbetas. De etablerade partierna har sökt motmedel utan att riktigt ha lyckats. I Finland och också i Sverige har de populistiska rörelserna och partierna vuxit kraftigt i de senaste valen. I ljuset av genomförda opinionsmätningar år 2020 (Helsingin Sanomat, Kantar TNS 18.3.2020) har stödet för Sannfinländarna gjort dem till landets största parti och skillnaden till de följande partierna är flera procentenheter stort. Exakt samma fenomen ser vi i Sverige, då Sverigedemokraterna i vissa mätningar år 2020 varit störst. Det är en remarkabel förändring i de svenska partiernas väljarstöd. I flera decennier hade Sverige fem partier i riksdagen och skillnaden i understöd varierade litet mellan valen för å ena sidan socialdemokraterna och vänsterpartiet och de tre borgerliga partierna å andra sidan. En klar förändring har efter det inträffat då Sverigedemokraterna (SD) år 2010 kom in i riksdagen. SD blev år 2014 det tredje största partiet och i valet 2018 ökade SD med 13 mandat från 49 till 62 mandat och stärkte sin position som ett stort parti. Demoskops opinionsmätning i januari 2020 visar t.ex. att SD nu är lika stora som Socialdemokraterna eller rentav större. Det är skäl att betona att opinionsmätningar görs ofta i dagens läge, men de visar endast en väljaropinion vid en viss tidpunkt. Valresultaten är de relevanta mätinstrumenten för väljarstöd, inte opinionsmätningarna.

”Inga politiska partier är helt fria från populism. Alla inslag av populism är inte heller skadliga” säger Andreas Johansson Heinö (2017). Han säger att auktoritär populism har övertagit liberalismens plats som den tredje ideologiska kraften i europeisk politik. Och han hävdar att högerpopulismen är dubbelt så stark som vänsterpopulismen. Men medan vänsterpopulismen stagnerat har stödet för högerpopulismen fördubblats sedan år 2010. Svagast är stödet för populisterna i Montenegro, Malta, Slovenien, Luxemburg och Island, medan det starkaste stödet finns i Italien, Ungern, Polen och Grekland.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Frågan om populismens inträde på den politiska arenan och förekomst i Finland är intressant. När växte Finlands landsbygdsparti och Sannfinländarna i popularitet? Under vilka politiska omständigheter har det skett? Syftet med avhandlingen är att förstå populismens födelse och utveckling i Finland och vilka konsekvenser det har haft för partisystemet. Följande forskningsfrågor ställs:

- När har populismen landstigit på den politiska arenan i Finland?
- Vilka partier påverkades mest av Finlands landsbygdspartis och Sannfinländarnas valframgångar?
- Har populisternas frammarsch i Finland vid alla dessa tre val gått ut över samma parti eller partier varje gång?
- I vilka delar av Finland och i vilka valkretsar har förändringarna i valunderstöden skett?

Finlands landsbygdsparti och Sannfinländarna som partier har samma upptakt och bakgrund, vilket framgår senare i avhandlingen. De har förändrats över tid. FLP, som existerade åren 1959-1995, var ett agrart populistparti till sin grundkaraktär. Sannfinländarna, som grundades år 1995, har haft en annorlunda politisk profil, en profil som påmint om andra europeiska populistpartiers. Partiet har under decenniernas gång tydligt ömsat skinn. Detta framträdde klart inför valet 2011, då partiet motsatte sig invandrare och flyktingar och flaggade för motstånd mot den europeiska unionen.

Populistpartiet, dess förehavanden och frontfigurer har intresserat statsvetenskapliga forskare. Denna avhandling har som fokus de tre riksdagsvalen, då valresultaten i dessa fall för Finlands del varit både avvikande och historiska i sitt slag. Syftet med avhandlingen är att redogöra för populismens evolution i Finland. Det är statsvetenskapligt relevant och ett intressant tema.

Det är dock skäl att notera att en stor förändring i riksdagens sammansättning ägde rum redan i riksdagsvalet 1945. Det berodde på att Demokratiska förbundet för Finlands folk, förkortat DFFF, legaliserades i samband med fredsslutet efter Fortsättningskriget. DFFFs valseger år 1945 innebar att partiet steg från ingen riksdagsrepresentation till 49 mandat i ett slag. DFFF, även kallat folkdemokraterna, var ett politiskt samarbetsorgan som grundades av Finlands kommunistiska parti och vissa vänstersocialister i november 1944. Detta speciella fall rörande riksdagsvalsresultaten är inte jämförbart med de tre normala riksdagsval som denna avhandling behandlar.

Avhandlingen vill reda ut varför detta har skett och orsakerna till att dessa tre riksdagsval, åren 1970, 1983 och 2011 har medfört de största förändringarna i riksdagens sammansättning under Finlands självständighetstid. Förändringarna i riksdagens sammansättning och populistpartiets framgång hänger intimt ihop med varandra. Detta framgår ur tabell 1.

Tabell 1. Översikt av valresultaten i hela landet räknat i mandat i riksdagsvalen 1970, 1983 och 2011 jämfört med föregående riksdagsval.

Parti	Mandat 1970	+/-	Mandat 1983	+/-	Mandat 2011	+/-
SDP	52	-3	57	+5	42	-3
Samlingspartiet	37	+11	44	-3	44	-6
Centern	36	-13	38	+2	35	-16
DFFF/Vänstern	36	-5	26	-9	14	-3
FLP/Sannfinl.	18	+17	17	+10	39	+34
SFP	11	+/-	10	+1	9	+/-
Liberala folkp.	8	-1	-	-	-	-
Krist	1	+1	3	-6	6	-1
Gröna	-	-	2	+2	10	-5
Åländsk saml	1	+/-	1	+/-	1	+/-
Övriga	-	-	1	+1	-	-

Med tanke på partiväsendets roll i Finland och med tanke på riksdagens sammansättning är det viktigt och relevant att undersöka Landsbygdspartiets och Sannfinländarnas framgångar 1970, 1983 och 2011. Dessa tre val inte tidigare analyserats med samma utgångspunkter som i denna avhandling.

Syftet är att studera orsakerna till populismen och konsekvenserna av valframgångar för riksdagspartiernas del och för de därpå följande regeringsbildningarna.

Partisystemet i Finland har under långa tider varit oförändrat till följd av att de inflytelserika partierna alla är gamla partier grundade för 100 år sedan eller mer. Socialdemokratiska partiet grundades år 1899, Svenska folkpartiet och Agrarförbundet/Centern grundades år 1906 och Samlingspartiet år 1918. (Nousiainen 1998, s. 33-34). De gamla partierna har samarbetat under långa tider, vilket lett till ett visst politiskt seriöst samarbetsmönster dem emellan.

Populismens genombrott har lett till starka utmaningar för det gamla partiväsendet i Finland och i andra europeiska länder. Hypotesen är att populistpartiet i vårt land i huvudsak är ett landsbygdsfenomen som tränger undan andra politiska partier med

förankring på landsbygden och med begränsat intresse och kunskap om internationella politiska trender och utvecklingsmönster. Hypotesen är sålunda att populismen påverkar främst andra partier som har en stark förankring på landsbygden och att partiets valframgångar främst har påverkat Centerns valresultat, vilket går att utläsa ur tabellerna 1, 6 och 36.

Undantaget från denna allmänna iakttagelse är riksdagsvalet 1983. Valets stora förlorare var DFFF, som tappade nio mandat. Mandatförlusterna för DFFF var störst i Uleåborgs och Lapplands valkretsar. Dessa två valkretsar var för Centern röstmässigt de största. De kristliga tappade sex mandat och mest röster i Kymmene valkrets, där FLP gick starkt framåt.

1.2 Avgränsningar

Denna avhandling analyserar populismen och dess verkningar i finländsk politik under åren 1970-2011. Avhandlingen redogör för Finlands landsbygdspartis och Sannfinländarnas valframgångar i riksdagsvalen åren 1970, 1983 och 2011. Partiet, dvs. Finlands landsbygdsparti och sedermera Sannfinländarna, uppfattas som ett populistparti. Dessa tre valår har valts emedan dessa val och valresultat står för de största förändringarna i riksdagens historia. Det är skäl att notera att socialdemokraterna i riksdagsvalet 1966 vann stort och utökade antalet mandat med 17, från 38 till 55. Eftersom detta valresultat inte går under den populistiska flaggan inkluderas detta valresultat inte i denna avhandling. Avhandlingen är tidsmässigt begränsad till valen 1970, 1983 och 2011, en period som omfattar 41 år av finländsk inrikespolitik. Populismens stöd i de därpå följande valen analyseras inte trots att frågan kan anses vara aktuell och intressant. Avhandlingen avser att ge svar på hur populistpartiet i Finland har kunnat fortsätta sin verksamhet och hur valutgången har varit.

Avhandlingen studerar inte heller om eventuellt nya populistpartier kan bli aktuella. Och hurdana populistpartier är det i så fall fråga om? Kan det komma fler högerpopulistiska partier eller är "det politiska marknadsutrymmet" för sådana obefintligt? Kan det bli aktuellt med ett vänsterpopulistiskt parti? Och hur skulle ett sådant parti placera sig på den partipolitiska kartan?

Avhandlingens svaghet består däri att tidsperspektivet inte sträcker sig fram till idag. Efter riksdagsvalet år 2011 har populismen i Finland fått fortsatt starkt stöd av väljarna. Det populistiska väljarstödet har dokumenterats i riksdagsvalens resultat år 2015 och 2019. Efter riksdagsvalet år 2019 har Sannfinländarnas stöd stigit kraftigt i opinionsmätningar, vilket har inneburit att Sannfinländarna är Finlands största parti, närapå en fjärdedel av väljarna är beredda att ge sitt stöd till populistpartiet. I kapitlet slutdiskussion berörs dock populismens framtid i ett kort stycke.

Datamaterialet har framställts av Statistikcentralen och Justitieministeriet i form av valstatistik. Avhandlingen begränsar sig till att se vilka faktorer som gett populistpartiet dessa valframgångar och vilka konsekvenser det har haft för andra partier och för regeringsbildningen efter dessa tre val. En annan avgränsning är att populistpartiets valresultat i förhållande till de andra partierna inte jämförts på kommunal nivå. Det hade inte påverkat avhandlingens slutsatser.

1.3 Teoretisk referensram och forskningsdesign

Fallet som studeras i denna avhandling är Finland och populismen i finländsk inrikespolitik. Forskningsdesignen är sålunda först och främst en fallstudie. Valet av fallstudie är motiverat då man studerar populismen då det är ett fall och händelser i det politiska livet. I fokus är de sociala relationerna och processerna som berör de fall som här undersöks. Fallstudier har även kritiserats för att sakna mängden data som liknande studier brukar få.

Avhandlingen baserar sig på såväl kvalitativa som kvantitativa data. En design innebär en struktur som förklarar metodens användning och hur man ska begå och analysera de data som framkommer. (Bryman, 2018, sid. 71)

Frågan kan ställas om avhandlingens substans kan generaliseras så att resultaten i Finland kan observeras i andra länder? Till de gemensamma dragen hör att populismen har vuxit i stort sett under hela 2000-talet. Tidsmässigt finns likheter mellan Finland och länder i Europa. Den andra likheten är att då högerpopulismen har vuxit sig stark i Finland har det även skett i många andra europeiska länder. Den tredje likheten är att de europeiska populistpartierna i huvudsak är i opposition på samma sätt som i Finland.

Avvikelserna från denna iakttagelse är små och för dem redogörs i avhandlingen. Det förefaller vara så att de relevanta likheterna är fler än olikheterna.

Finländsk inrikespolitik är intressant och relevant att studera. Redan på 1970-talet hade Finland ett populistiskt parti som var framgångsrikt i val. Fallstudien inbegriper även en jämförelse över tid då tre olika riksdagsval jämförs. Analysmetoden är sålunda även komparativ och utfallet i de tre valen jämförs med varandra. Forskningsdesignen är en fallstudie med jämförande design. Forskningsdesigner kan tidvis gå på varandra och sålunda kunde man säga att designen även har ett drag av statistisk design, då datamaterialet är hämtat från statistiska källor. Inom statsvetenskapen har komparativ metod ansetts vara "the principal method", enligt Thomas Denk (2002, s. 7). Den komparativa metoden ger läsaren förståelse genom jämförelse. Avhandlingens data och datainsamling bygger på Finlands officiella valstatistik uppgjord av Statistikcentralen och Justitieministeriet och utgår från komparativa indikatorer.

1.4 Datainsamling och dataanalys

Insamlingen av data kommer från Finlands officiella valstatistik från riksdagsvalen som uppgörs av Statistikcentralen och Justitieministeriet. Det insamlade datamaterialet omfattar riksdagsvalsresultaten från valen 1970, 1983 och 2011. För att kunna göra korrekta jämförelser som helhetsbilden kräver har datamaterial även insamlats från valen 1966, 1979 och 2007. I alla dessa tre plus tre fall har datainsamlingen gällt såväl valresultatet i hela landet som valresultaten i alla Finlands valkretsar på fastlandet utom Åland, som har utelämnats, då avhandlingens innehåll inte är relevant för Åland. Valresultaten nationellt och per valkrets har samlats i 45 översiktliga tabeller. Det finns dessutom en översiktstabell som visar de nationella valresultaten i tre riksdagsval. Flera av valkretsarnas namn har under den period avhandlingen behandlar ändrats. Data som ligger till grund för denna avhandling har analyserats för att ta reda på om populismen ändrat karaktär under den tid den har förekommit i Finland. Och i vilken riktning har karaktären i så fall ändrats? Referenserna ger vid handen att jag utnyttjat även sekundärdata. För att kunna förstå utvecklingen över tid har jag läst andra författares texter som gäller populismens utveckling i Finland och i världen, vilket verifieras av

referenserna och litteraturen. Till sekundärdata hör studier av de ledande personer som drivit populismen framåt i Finland.

1.5 Textanalys

Populistpartiets valprogram från olika val har granskats och analyserats. En systematisk textanalys ger svar på vilka metoder och linjedragningar som lett till de goda valresultaten. Textanalysen av sekundärdata uppvisar även bakgrunden till den valda tematiken och de politiska tyngdpunkterna inför valen. Textanalysen har även avslöjat att det finns mönster i valresultaten som stöder avhandlingens slutsatser. Valresultaten har analyserats på nationell och på valkrets nivå i hela landet. Analysen har skett ett val åt gången. Först har valresultatet för populistpartiet analyserats och därefter konsekvenserna för andra partier.

1.6 Disposition

Avhandlingen innehåller tretton kapitel och ger läsaren en bakgrund till och en utblick över populismens uppkomst och närvaro i Finland och Europa. I kapitel 1 presenteras avhandlingens bakgrund, problemformulering, avgränsningar, teoretisk referensram, datainsamling och analysmetod. I kapitel 2 definieras avhandlingens centrala begrepp, som är agrarpopulism, auktoritär populism, vänsterpopulism, högerpopulism och kvinnlig populism. Kapitlet redogör för populistpartier i Europa och deras valframgångar. Kapitlet ger information om väljarstödet utveckling, populistpartiernas inflytande i europeiska regeringar och en kort presentation av kända och karismatiska populistledare i Europa och populismen i Norden.

Kapitel 3 redogör för populismen och populistpartiet i Finland. I de följande underavdelningarna presenteras det politiska läget inför riksdagsvalen åren 1970, 1983 och 2011. Valresultaten presenteras och redovisas ingående och valutgången analyseras. Avhandlingens validitet och reliabilitet behandlas.

I kapitel 4 förs en slutdiskussion och i kapitel 5 redogörs för referenser, använd litteratur och artiklar. Avhandlingen innehåller 57 tabeller av vilka 45 presenterar valresultaten. För att göra framställningen åskådligare har fyra bilder infogats.

2 Tidigare forskning och populistpartier i Europa

Forskningen kring populistpartier både i Finland och i Europa har varit omfattande, som referenslitteraturen i denna avhandling vittnar om. Forskningen i Finland koncentrerar sig på Finlands landsbygdsparti och dess efterföljare Sannfinländarna, emedan andra populistpartier inte funnits eller finns. Forskningen i Europa och USA kring populismen är omfattande. Enligt min uppfattning har man i den tidigare forskningen i Finland inte uttryckligen forskat och jämfört de tre val denna avhandling redogör för.

2.1 Begreppsdefinitioner

Vad är populism och vad är ett populistparti? Populism (från latinets *populus*, "folk") är en politisk stilinriktning eller en lös politisk ideologi enligt vilken politiken borde vara ett uttryck för "folkets vilja". (Mudde, 2017). Populism avser vanligen ett förenklat förhållningssätt till politik, där samhället delas upp i de två grupperna "folket" och "eliten". Folket ses vanligen som bärare av "sunt förnuft". Populisterna eftersträvar folkets gunst genom att upphetsa folket.

Populismen har många uttrycksformer och populismen kan ha skiftande innebörd i olika länder. Definitionen av begreppet populism saknar konsensus i den akademiska världen. Trots det används begreppet ofta i den politiska debatten. Vanligtvis används det som ett nedsättande uttryck, exempelvis för att antyda en form av extremism eller att företrädare för populism söker förenklade lösningar på komplexa problem. Enligt Svenska Akademiens ordlista betyder populism "utbredd politisk missnöjesopinion", eller en rörelse som bygger på denna opinion, men som inte har ett helhetsprogram. (Stenbäck, 2018, s. 63).

En vanligt förekommande definition av populism föreslås av bland andra forskarna Cas Mudde och Cristobal Rovira Kaltwasser (2012). De säger att kännetecknande för populism är att det rör sig om politik med förenklade lösningar på svåra politiska problem genom tunn ideologi som föreskriver två homogena, antagonistiska grupper; ett "vi – mot – dom – tänkande" – folket mot eliten med argument om det "sunda förnuftet". Det är dock inte främst åsikterna i sig själva som avgör om till exempel ett parti kan anses populistiskt, utan just att man anspelar på ett tänkt avstånd mellan makthavare och en majoritet av folket.

Essensen i populismens "tunna" ideologi är en anti-etablissemangsposition enligt vilken samhällets viktigaste konfliktlinje går mellan ett enhetligt, sammanhållet och homogent folk och en korrupt politisk elit som varken är representativ eller responsiv inför folket, anser forskaren Ann-Cathrin Jungar (2017)

Populism har ofta förknippats med kortvariga politiska partier och företeelser. Man har lyckats mobilisera väljarnas missnöje med kritik mot det politiska etablissemangen. De nordiska populistiska partierna har funnits länge och har kommit för att stanna, åtminstone för en överskådlig framtid. Intressant nog visar de senaste valen i en del europeiska länder att populistpartierna har tappat i understöd, bl.a. i Frankrike och Portugal. Ofta förespråkar populisterna fler folkomröstningar och är allmänt skeptiska till den representativa demokratin.

Forskaren Christian Andersson (2009) redogör för hur begreppet populism har använts i forskningen. Han hänvisar till forskaren Paul Taggart (2000) som menar "att det är svårt att ge en definition av populismen, men han hävdar att dessa teman är kännetecknande för populismen: en fientlighet mot representativ politik, en identifikation med ett idealiserat "hjärtland" inom det samhälle som populisterna tillhör, en ideologi som saknar egna grundläggande värden, en kraftfull reaktion på en utbredd känsla av kris, grundläggande dilemman som gör att populismen själv sätter gränser för sin expansion". "Populism kan i första hand vara en politisk stil och en politisk strategi för rörelser över hela det politiska fältet. I andra hand kan populism vara en mentalitet, ett förhållningssätt till demokrati, som många forskare menar kan beskrivas som en politisk filosofi eller ideologi. Det är däremot svårt att klassa politiska frågor i sig själva som mer eller mindre populistiska" (Andersson, s. 87).

Termen populism har en stark negativ klang och betydelse. I det nuvarande språkbruket förstår man med populism oansvariga löften och frieri till folkgunsten genom att med billiga knep mata och förstärka folks fördomar. Vid behov använder man här tvivelaktiga metoder som t.ex. fult och tendentiöst språkbruk och drar saker till sin yttersta spets.

I dessa sammanhang glömmer man ofta de värderingar som finns i populismens bakgrund och väsen och man ser endast till retoriken. (Soini 2008, s. 169). "Populistiska rörelser åberopar "folket" som en legitim grund för den förda politiken och strävar efter att vinna

"massornas" stöd. Populism som massrörelse gör ofta anspråk på att vara klassöverskridande. Den strävar efter att förena grupper över klassgränserna och att neutralisera socioekonomiska klasskonflikter och därigenom mobilisera folket mot en "eliternas klass"(Hellström 2010, s. 79).

Statsvetaren Dennis Westlind diskuterar i sin avhandling (1996) fyra olika typer av populism i modern tid. För det första den populistiska rörelsen som mobiliserade både bönder och industriarbetare i en gemensam politisk rörelse i USA på 1890-talet. För det andra den intellektuella revolutionära populism som underbyggde bondesocialismen i det förrevolutionära Ryssland. För det tredje stadspopulismen i Latinamerika åren 1940-1965, som formade en rad disparata grupper bland Latinamerikas stadsbefolkning för att uppnå politisk makt. Och den fjärde populismen utgår från RHP-partiernas (RHP = radikala högerpartier) ideologiska positionering i samtida europeisk politik.

2.2 Agrarpopulism

Ett av de första agrara populistpartierna var People's Party i USA, som grundades år 1892. Agrarpopulismen har således en lång historia bakom sig. (Populism in the United States, 2019). Partiet räknades som ett vänsterpopulistiskt parti. Agrarpopulismen utgörs ofta av en kombination av liberalism, som är negativt inställd till statlig inblandning i privatlivet, krav på sparsamhet och en misstänksamhet mot privat och offentlig centralisering, privatkapitalism och den samhälleliga eliten. Agrarpopulismen har manifesterats i Norden, men även i Baltikum och Polen. Populistpartierna för hundra år sedan hade en konservativ ådra, förordade det sunda livet på landsbygden i motsats till den moderna stadens och modernitetens dekadens. Man ställde även krav på ekonomiskt stöd till bönderna, böndernas näringar och landsbygdens utveckling.

2.3 Auktoritär populism

I kategoriserandet av olika former av populism finns även auktoritär populism. Auktoritär populism är en analytisk kategori som sammanfaller med existerande partifamiljer, i första hand med högerpopulismen och i andra hand med vänsterpopulismen. "Det bör med eftertryck understrykas att denna kategori rymmer

partier med en mycket stor variation. Auktoritär populism utgör alltså inte en partifamilj och i urvalet av partier finns ingen ambition att tillskriva dem större likheter än nödvändigt. De ideologiska avstånden är ofta stora inte bara mellan utan också inom kategorierna. I många fall är det partier som inkluderar varandras svurna motståndare". "Auktoritär populism är en nykomling i den europeiska demokratin. Men den är populär och i termer av väljarstöd är auktoritär populism den tredje ideologiska kraften i europeisk politik efter de två stora blocken – de konservativa och socialdemokrater". säger Andreas Johansson Heinö (2017).

2.4 Vänsterpopulism

Vänsterpopulism är en politisk ideologi som kombinerar vänsterpolitik med populistisk retorik och teman. Retoriken består ofta av antielitistiska åsikter, motstånd till det rådande systemet och att man utger sig tala för "vanligt folk". Vanliga teman för vänsterpopulism är eller kan vara antikapitalism, pacifism eller antiglobalisering.

Däremot är klassamhällets ideologi eller socialistisk teori inte lika viktigt som det är för de traditionella vänsterpartierna. Kritiken av kapitalismen och globaliseringen är ofta kopplad till antiamerikanism, vilket har ökat i de vänsterpopulistiska rörelserna som en följd av impopulär amerikansk militär verksamhet, särskilt verksamhet i Mellanöstern.

I Europa förekommer vänsterpopulismen främst i Öst- och Centraleuropa, där arvtagarna till de gamla kommunistiska partierna vill se statliga ingripanden för att mildra effekterna som avregleringarna av ekonomierna medfört i det numera marknadsliberala och globala systemet. I Sydamerika finns många exempel. I Venezuela regerade populisterna Hugo Chavez åren 1999-2013 och efterträddes på presidentposten av Nicolas Maduro. Idag befinner sig landet på ruinens brant ekonomiskt, socialt och internationellt på grund av misskötsel och inkompetens. Venezuela är ett exempel på populismens fullständiga misslyckande. Vid sidan av Chavez och Maduro nämns Evo Morales i Bolivia som populist, då de genom sin retorik angriper USA och imperialismen (Jungar 2009).

2.5 Kvinnlig populism

Forskaren Laura Parkkinen vid Jyväskylän yliopisto har studerat frågan om kvinnlig populism utgående från bl.a. ett dokument år 2013 i fransk television TV5 "Populisme au féminin". Dokumentet visar enligt Parkkinen vad Marine Le Pen (Frankrike), Anke Van dermeersch (Belgien), Krisztina Morvai (Ungern), Siv Jensen (Norge) och Céline Amaudruz (Schweiz) har gemensamt. Är främlingsfientlighet mer acceptabelt då en kvinna uttalar sig, frågar sig de unga journalisterna som gjort filmen. Dokumentären som tilldragit sig stor uppmärksamhet reder ut varför många frontfigurer som representerar ytterhögern är kvinnor. Parkkinen försöker utforska relationen mellan feminism och populism. Forskaren Nonna Mayer från Front National analyserar varför kvinnor är goda galjonsfigurer för ytterhögern. Hon säger att dessa kvinnor leker med feministiska stereotyper, såsom långt blondt hår. Populismen lever på att utnyttja medierna och där är kvinnorna skickliga.

I Kreetta-Maria Kiviojas pro gradu avhandling från år 2012 vid Tampereen yliopisto är hennes teoretiska referensram politikens feministiska kritik enligt vilken västerländskt politiskt tänkande baserar sig på könshalverande dikotomi. Dessa dikotomier uteslöt kvinnorna under långa tider från politiken och fortsättningsvis marginaliserades kvinnorna som politiska aktörer. Avhandlingen visar att det i mediernas sätt att beskriva kvinnliga politiker och manliga politiker framgår klart strukturen i modernt politiskt tänkande. Det finns politiker och det finns kvinnopolitiker. Det förefaller vara så att sannfinländarnas kvinnor skapar en mjukare och allmänt mer acceptabel bild av partiet i medierna. I detta sammanhang kunde man nämna Laura Huhtasaari, tidigare riksdagsledamot och numera ledamot av Europaparlamentet.

2.6 Högerpopulism

I den akademiska debatten och i den offentliga diskussionen har man parallellt använt flera olika termer för dessa högerpopulistiska partier; ytterhöger, populisthöger, nyhöger, radikalhöger, populistisk nyhöger och populistisk radikalhöger (Betz 1994, Rydgren 2002, Taggart 1995).

Om benämningarna på dessa partier är många är också deras partiprogram mångskiftande. Elina Kestilä (2007) säger att det i dessa högerpopulistiska partier inte finns element av den fascism som fanns mellan krigen. RHP-partierna motsätter sig inte de demokratiska institutionerna utan ifrågasätter deras legitimitet genom misstro mot det demokratiska systemet och genom att kritisera den svaga staten, elitens resultatlösa debatt, överdriven frihet och onaturlig jämlikhet.

Högerpopulismen har traditionellt haft en liberal agenda med lägre skatter och minskad statlig inblandning i ekonomi och familjeliv. På 1990-talet kom främlingsfientlighet och motståndet till EU att bli allt viktigare inslag. Det finns ett motstånd mot sexuella minoriteter och etniska grupperingars kulturella uttryck i partiernas kulturellt konservativa och antisekulära värderingar. Till denna grupp av partier hör även de så kallade radikala högerpopulistiska partierna, som forskaren Jens Rydgren har undersökt. Hans definition på RHP-partier är sociokulturellt auktoritära, anti-pluralistiska och populistiska partier som är orienterade mot en idealiserad bild av det förflutna. Deras ideologi baseras på föreställningen "av den naturliga ordningen" som anses vara hotad av ett flertal faktorer, av vilka invandring är den viktigaste. "Man kan säga att den etniska nationalismen är den viktigaste ideologiska kärnan för RHP-partierna, vilket medför att de är motståndare till allt som anses vara ett hot mot den unika "nationella identiteten" eller "nationalkaraktären", oavsett om det rör sig om invandring och mångkulturalisering eller politisk (EU) eller ekonomisk globalisering (multinationella företag)". (Rydgren 2002).

"Populismens relation till demokratin är komplicerad. Många skildringar framställer populismen som entydigt negativ, rentav ett hot mot demokratin. Andra menar att populismen tvärtom är en viktig del av demokratin, ett uttryck för en oundviklig spänning mellan elit och väljare" säger Takis S. Pappa (2016) och "har föreslagit att samtida populism ska definieras som demokratisk icke-liberalism. Det är definition som betonar två saker: att populismen är demokratisk och att den är icke-liberal. Populismens demokratisyn erkänner majoritetens rätt att bestämma men underkänner de liberala begränsningarna av politikens makt".

Forskaren Jens Rydgren (2002) säger att forskarna Hans-Georg Betz och Herbert Kitschelt (1994) ger de bästa och mest sammanhängande och teoretiskt utvecklade komparativa förklaringar för vilka redogörs senare i avhandlingen.

Statsvetaren Amir Abedi (2004) använder begreppet anti-etablissemang i stället för populism. Motståndet mot eliten och etablissemangen är viktigt för de partier som vi kallar för populistpartier eller anti-etablissemang-partier.

2.7 Populistpartier i Europa

Radikalhögern har funnits i Europa sedan krigen. I decennieskiftet 1970 - 1980 kom en ny våg av radikalhögern till Västeuropa och denna nya våg visade sig vara beständigare än de tidigare säger forskaren Elina Kestilä (2007). Som exempel nämner hon i Österrike bl.a. Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ), Bündnis Zukunft Österreich (BZÖ), Lisjt Pim Fortuyn i Nederländerna, Lega, tidigare Lega Nord i Italien, Rassemblement National, tidigare Front National i Frankrike, på svenska kallad Nationell Samling, Dansk Folkeparti i Danmark, Fremskrittspartiet i Norge, Vlaams Belang, tidigare Vlaams Blok i Belgien.

BZÖ grundades år 2005 av Jörg Haider och andra utbrytare från Frihetspartiet FPÖ. Till en början gick det bra och en regering med FPÖ och BZÖ som bestod fram till år 2006 kunde bildas. Därefter började utförsbacken, partiet fick endast ett understöd på 3,5 % i valet till Nationalråd år 2013 och åkte ur Nationalrådet. I EU-parlamentsvalen 2009, 2014 och 2019 misslyckades partiet och fick inget mandat i EU-parlamentet. I Nationalrådsvalet 2019 fick partiet en röstandel på endast 0,02 % och fick ingen invald.

I Sverige fanns Ny Demokrati, ett nyliberalt, konservativt och högerpopulistiskt politiskt parti, bildat år 1991 av Ian Wachtmeister och Bert Karlsson. Bägge herrarna var kända av den svenska allmänheten. Bert Karlsson var skivbolagsdirektör och ägde Skara Sommarland och hade fått ett politiskt rykte genom sin kritik av matpriserna. Ian Wachtmeister var affärsman och knuten till tankesmedjan Den nya välfärden. Partiet var representerat i Sveriges riksdag åren 1991-1994. Ny Demokratiska huvudsakliga profilfrågor var bl.a. sänkta skatter, kraftigt bantad offentlig sektor, en mer restriktiv flyktingpolitik samt lag och ordning. Partiet krävde kraftigt minskad invandring och med tiden övergick retoriken i främlingsfientliga övertoner och välfärdschauvinism. I motsats till andra populistiska partier talade partiet för att Sverige borde ansöka om

medlemskap i EU. I riksdagsvalet år 1994 förlorade partiet alla sina mandat och partiet upplöstes efter en konkurs år 2000 (Nygren, 2005).

Denna översikt av partier visar att de radikala högerpartierna visserligen har haft sina framgångar i många europeiska länder, men exemplen med BZÖ och Pim Fortuyn visar även på de svårigheter högerradikala partier i Europa har och har haft. Radikala högerpartier har även tillkommit, ett av de senaste exemplen är Vox i Spanien, som grundades år 2013 av avhoppade medlemmar från högerpartiet Partido Popular. I EU-valet 2019 fick partiet tre invalda i EU-parlamentet.

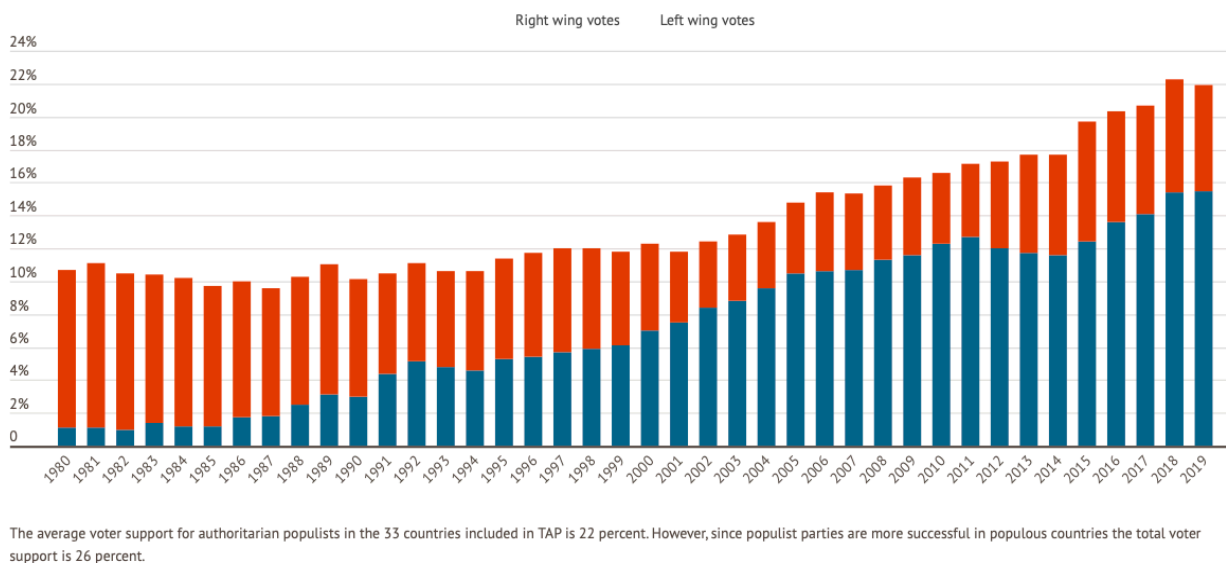
I det spanska parlamentsvalet till Cortes Generales hösten 2019 fick Vox hela 52 mandat av deputeradekammarens 350 mandat. Enligt partiets program (Manifiesto fundacional, 2020) står Vox för spansk nationalism, högerpopulism, antifeminism, euroskepticism, socialkonservatism, islamofobi, abortmotstånd och pro-sionism.

Lijst Pim Fortuyn grundades av sociologiprofessorn Pim Fortuyn år 2002. Bland partiets krav fanns minskad invandring, minskad statlig byråkrati och hårdare brottsbekämpning. Han mördades samma år efter parlamentsvalet år 2002. Därefter rönt partiet ingen framgång och upplöstes år 2008. (Pauwels 2014). T.ex. partier som italienska Lega, franska Rassemblement National, tidigare Front National och österrikiska frihetspartiet FPÖ och Sverigedemokraterna har alla liknande politiska krav gällande invandring, byråkrati och brottsbekämpning.

2.8 Väljarstöd för populistiska partier i nationella val 1980-2019

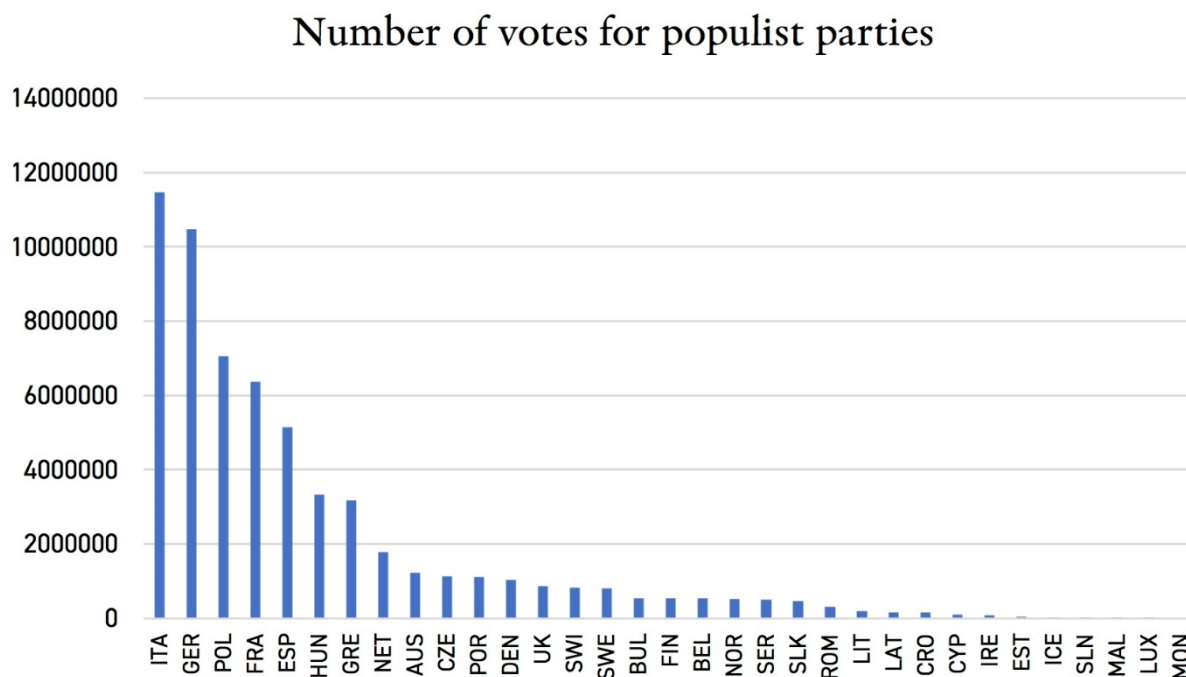
Från år 1980 till år 2019 steg det genomsnittliga väljarstödet för populistpartier i Europa i nationella val från 10 % till 22 %, vilket bild 1 visar. (Timbro Authoritarian Populism index 2019). Stödet för de vänsterpopulistiska partierna var stort i början av 1980-talet, då de fick ca 90 % av rösterna. Under de två senaste decennierna har stödet för vänsterpopulistiska partier sjunkit till en fjärdedel, medan de högerpopulistiska partiernas andel har stigit kraftigt. År 2019 var de högerpopulistiska partiernas andel nästan 16 % av totalt 22 %. De högerpopulistiska partierna har gått starkt framåt i länder som Tyskland, Italien, Frankrike och Sverige.

Aggregated populist votes 1980–2019

Den röda färgen symboliserar de vänsterpopulistiska partierna och den blå färgen de högerpopulistiska partierna. Källa: Timbro.

Bild 1. Röster för populistiska partier i europeiska nationella val åren 1980-2011

Källa: Timbro Authoritarian Populism Index 2017

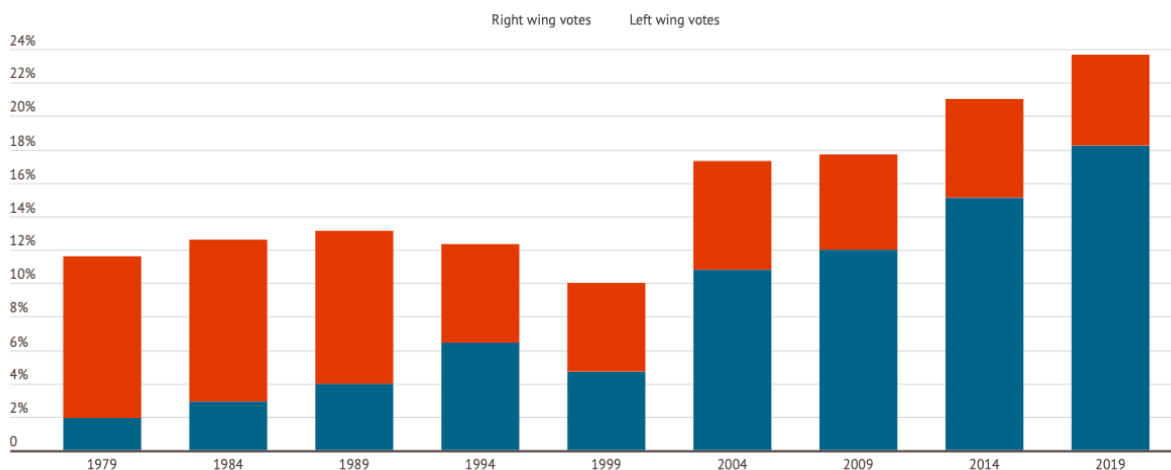
Bild 2. Totalantal röster för populistpartier i Europa år 2017

2.9 Väljarstöd för populistiska partier i EU-valen 1979-2019

Också i EU-valen under perioden 1979-2019 har stödet för de vänsterpopulistiska partierna sjunkit medan stödet för de högerpopulistiska partierna har stigit. År 1979 stod de populistiska partierna för nästan 12 % av de avgivna rösterna. År 2019 hade andelen stigit till nästan 24 %. De vänsterpopulistiska partiernas stöd har under dessa 40 minskat, medan högerpopulisternas stöd stigit kraftigt och var år 2019 ca 18 % av totalt 24 %, vilket bild 3 utvisar.

EUROPEAN UNION

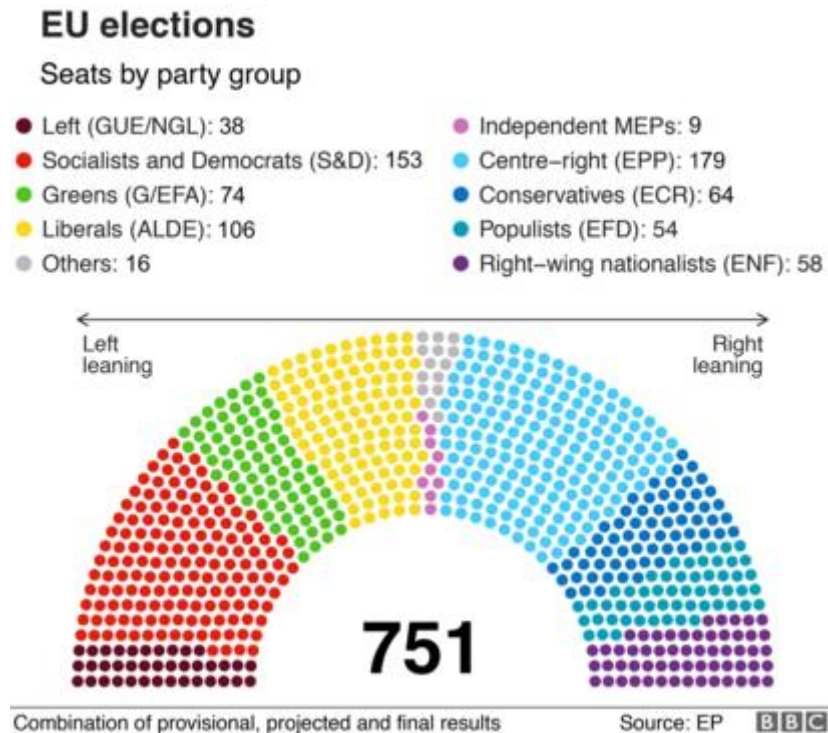
European parliament aggregated populist votes 1979-2019

Den röda färgen symboliserar de vänsterpopulistiska partierna och de blå färgen de högerpopulistiska partierna. Källa: Timbro.

Bild 3. Röster för populistiska partier i EU-valen åren 1979-2019

Populismen i Europa har upplevt en renässans och de populistiska partierna är numera etablerade i de europeiska demokratierna. De finns i Europaparlamentet, i nationella och regionala parlament och i kommunala beslutsorgan. Populistiska partier har även deltagit i och samverkat med regeringar i Italien, Österrike, Nederländerna, Polen, Ukraina och Slovakien, men också i Norden (Jungar 2007).

Källa: Europaparlamentet

Bild 4. Populisterna i Europaparlamentet efter valet 2019

2.10 Populistpartiernas inflytande i Europa idag

Vilket är populistpartiernas inflytande i Europa idag? Om man ser till huruvida de förekommer i regering eller opposition, så är intrycket att populistpartierna i de flesta fall förekommer som oppositionspartier. År 2020 finns populistpartier i regeringsställning i tre europeiska länder. I många fler länder finns de i opposition. Italien är undantaget, då ett populistparti finns i regeringen och ett i opposition. De högerpopulistiska partierna vill gärna nå makten, men tycks vara mindre villiga att bära ansvaret. I Danmark är Dansk Folkeparti (DF) ett exempel på detta. Från år 2001 till år 2011 var DF ett stödparti för de borgerliga regeringarna. Som ett stödparti hade DF stort inflytande över utformningen av dansk invandrings- och integrationspolitik utan att behöva ta ett helhetsansvar (Jungar, 2017, s.79) För populistpartier tycks regeringsansvar vara besvärligt. Att bära regeringsansvar innebär att populistpartiet måste vara samarbetsdugligt, ha en konstruktiv hållning och förslag till beslut i alla de frågor som regeringar har att lösa. Den rollen är svår att kombinera med populistiska linjedragningar.

Situationen i början av år 2020 går att utläsa ur tabell 2, som visar läget i några europeiska länder.

Tabell 2. Populistpartiers politiska position i fjorton europeiska länder år 2020

LAND	REGERING	OPPOSITION
Danmark	-	Dansk Folkeparti
Estland	Ekre	-
Finland	-	Sannfinländarna
Frankrike	-	Nationell samling
Grekland	-	Syriza
Italien	Femstjärnerörelsen	Lega
Lettland	KPV LV	-
Nederländerna	-	Frihetspartiet
Norge	-	Framstegspartiet
Portugal	-	Chega
Spanien	-	Vox
Sverige	-	Sverigedemokraterna
Tyskland	-	Alternativ för Tyskland
Österrike	-	Österrikiska frihetspartiet

Tabellen uppgjord av skribenten, läget per 22.1.2020

Denna tabell inkluderar varken Ungern eller Polen (SvD 2019). Bägge länderna representerar något som man kunde kalla populistiska särfall i Europa. Gemensamt för dessa länder är att de malträter demokratins och rättsstatens grundvalar på ett sätt som strider mot EUs grundprinciper. Den ungerska premiärministern Viktor Orbán och hans regering har monterat ner den liberala demokratin i riktning mot ett auktoritärt system. I Polen har den nationalkonservativa regeringen mött hård kritik av oppositionen och av EU. Regeringen har genomfört förändringar i rättssystemet, som gett domstolarna politiskt inflytande. EU har kritiserat den politiska styrningen av public-servicemedierna.

2.11 Kända och karismatiska populistledare i Europa och i världen

Bland 1900-talets mest framträdande populister har nämnts Argentinas president Juan Perón, eftersom han ska ha varit den första ledaren i sitt land som riktade sig direkt till de breda massorna med ett populärt politiskt budskap om bland annat ökade sociala förmåner.

Populistpartierna har ofta haft karismatiska ledare med god propagandistisk supplik som bäddat för framgångar på valfältet.

I tabell 3 finns några exempel på tidigare och nuvarande kända och karismatiska populistledare i Europa.

Tabell 3. Några europeiska exempel på kända och karismatiska populistledare

NAMN	PARTI	LAND
Mogens Glistrup Pia Kjaersgaard	Fremskridtspartiet Fremskridtspartiet	Danmark
Veikko Vennamo Timo Soini	Finlands landsbygdsparti Sannfinländarna	Finland
Jean-Marie Le Pen Marine Le Pen	Nationell samling/Nationella fronten Nationell samling/Nationella fronten	Frankrike
Beppe Grillo Luigi Di Maio Matteo Salvini	Femstjärnerörelsen M5S Femstjärnerörelsen M5S Lega	Italien
Geert Wilders	Frihetspartiet PVV	Nederländerna
Santiago Abascal	Vox	Spanien
Nigel Farage	Ukip/Brexitpartiet	Storbritannien
Jörg Haider Heinz-Christian Strache	Österrikiska frihetspartiet ÖVP/BZÖ Österrikiska frihetspartiet ÖVP	Österrike

Tabellen uppgjord av skribenten

2.12 Populismen i Norden

Ser man till utvecklingen i Norden så har Finlands landsbygdsparti, som senare övergick i Sannfinländarna representerat populismen i Norden. I Sverige finns Sverigedemokraterna (SD), i Norge Fremskrittspartiet (Frp) och i Danmark Dansk Folkeparti (DF). Ett speciellt drag i de nordiska populistpartierna är att man har kontakter och samröre med extrema organisationer (Jungar 2017). En sammanställning av populistledare i Norden framgår av tabell 4.

Tabell 4. Populistledarna i de nordiska länderna

Land	Namn	Parti	Aktiv tid
Finland	Veikko Vennamo	Finlands landsbygdsparti	1959-1979
	Pekka Vennamo	Finlands landsbygdsparti	1979-1989
	Timo Soini	Sannfinländarna	1995-2017
Sverige	Bert Karlsson	Ny Demokrati	1991-1994
	Ian Wachtmeister	Ny Demokrati	1991-1994
	Jimmie Åkesson	Sverigedemokraterna	2005-
Norge	Carl I. Hagen	Fremskrittspartiet	1978-2006
	Siv Jensen	Fremskrittspartiet	2006-
Danmark	Mogens Glistrup	Fremskridtspartiet	1972-2004
	Pia Kjaersgaard	Dansk Folkeparti	1995-2012
	Kristian Thulesen Dahl	Dansk Folkeparti	2012-

Tabellen sammanställd av skribenten

Populistpartier talar för fler folkomröstningar och är skeptiska till demokratin. Man anser att det finns ett utbrett politiskt missnöje. Populistpartier ställer folket mot den korrupta eliten. Därmed växer skiljelinjerna mellan de etablerade partierna.

Till populistledarens grundegenskaper hör att ha talets gåva, snabb situationsmedvetenhet, skicklighet att förenkla saker och förmågan att utstå hårt offentligt tryck och kritik. Populistledaren bör behärska sakfrågorna och begreppen, då den kritik som riktas mot honom eller henne strävar till att stämpla talaren som politisk innehållslös pajas. (Soini 2008, s. 170)

”Kolumnisten Roger Cohen i New York Times uppmanar oss att sluta sätta populiststämpel på alla fenomen som inte tilltalar en rättänkande demokrat. Det är en form av nedvärdering och överlägsenhet som inte tjänar det goda syftet att försvara

demokratiska värden. Det leder bara till en uppdelning, polarisering, mellan de som anser sig vara det "verkliga folket" och "de upplysta" eller "den korrupta eliten". Han påminner om vikten att skilja på motiv och människor för att kunna bemöta och bekämpa olika antidemokratiska fenomen". (Stenbäck 2018, s. 71).

2.13 Vad förklarar högerpopulistpartiers framgång i världen och i Europa?

"Alla begrepp som når en viss grad av popularitet riskerar att bli så utslitna, och användas på så många olika, ömsesidigt oförenliga, sätt att det inte längre är meningsfullt att använda dem i analytiska sammanhang. Begreppet populism befinner sig definitivt i riskzonen för detta. Går det ens att prata om populistiska partier när populism är ett ständigt skällsord politiker emellan", frågar sig Andreas Johansson Heinö (2017). I det vardagliga språket syftar populism nästan alltid på politikens former, som kan vara en vulgär retorik, svaga eller obefintliga anspråk på politisk konsistens och substans, eller opportunist – allt detta brukar benämnas populism, anser Johansson Heinö (2017). "Men kärnan i populismen är inte kommunikativ, den är ideologisk. Populismen är visserligen inte en ideologi med samma helhetssyn på samhället och politiken som liberalismen eller socialismen. Däremot gör populismen liknande anspråk och rymmer påståenden på samma abstraktionsnivå som de klassiska ideologierna", anser Johansson Heinö (2017).

Både forskarna Hans-Georg Betz (1994) och Herbert Kitschelt (1994) menar att framväxten av populistiska partier till stor del är en följd av övergången från en industriell till en postindustriell ekonomi. Denna övergång ses som en djupgående transformationsprocess som rör de socioekonomiska och sociokulturella strukturerna i de utvecklade västeuropeiska länderna. Övergången från det industriella till det postindustriella samhället utmärks av upplösning, fragmentering och differentiering, som i sin tur är resultatet av individualisering.

Enligt Betz (1994) påverkar den här typen av processer även kulturerna i de samtida västeuropeiska länderna. Etablerade miljöer, subkulturer och institutioner har på senare tid eroderat och i många fall försvunnit. Detta innebär enligt Betz att de faktorer som traditionellt skapat och vidmakthållit kollektiva identiteter har försvunnit, vilket har resulterat i att de mer varaktiga och stabila identiteterna har fått ge vika för "ett flöde av

kontextualiserade identiteter". I en sådan situation har det kulturella kapitalet blivit allt viktigare. Flexibilitet och individuellt entreprenörskap har blivit viktiga egenskaper för människors förmåga att anpassa sig till de snabba förändringarna i de västeuropeiska samhällena. Enligt Betz kan man därför förmoda att de som besitter dessa egenskaper kommer att återfinnas bland det postindustriella samhällets "vinnare".

Samhällsutvecklingens "förlorare", är de som saknar förmågan att hantera den accelererande ekonomiska, sociala och kulturella moderniseringsprocessen och de som sitter fast i arbetslöshet, riskerar att falla ner i en ny underklass, där de med Betz ord kan finna sig vara "överflödiga och utan nytta för samhället". Denna situation kan skapa förutsättningar för framväxten av RHP-partier (RHP=radikala högerpartier) av tre olika anledningar. För det första kan många av postindustrialiseringsprocessens förlorare antas uppleva osäkerhet, frustration, oro, förbittring och kanske avundsjuka. Under vissa betingelser kan dessa känslotillstånd kanaliseras i ett ökat stöd för politiska idéer som betonar nödvändigheten av att återvända till "de traditionella värdena". För det andra har många blivit alltmer missnöjda och besvikna som en följd av de etablerade politiska partiernas reella eller upplevda oförmåga att hantera postindustrialiseringens baksidor. Detta missnöje kan skapa en god grund för missnöjespartier att vinna proteströster. För det tredje finns det indikationer på att fragmenteringen och individualiseringen, som följer i postindustrialiseringens spår, leder till minskad betydelse för traditionella politiska konfliktdimensioner, inte minst för den ekonomiska höger-vänsterdimensionen. Denna situation kan skapa ett ökat utrymme för partier som driver nya, alternativa frågor – t.ex. invandringsfrågan. Även Kitschelt utgår från övergången från industriell till postindustriell ekonomi, även om han till skillnad från Betz, som till största delen fokuserar på känslor, främst tar fasta på förändrade politiska preferenser. Kitschelts förklaringsmodell grundas på antagandet – som också får ett visst empiriskt stöd – att den senaste samhällsförändringen har resulterat i en ny fördelning av väljarnas preferenser. Enligt Kitschelt har det vuxit fram ett begränsat men väsentligt stöd för en kombination av etnocentriska, auktoritära och ekonomiskt nyliberala politiska budskap i de västeuropeiska länderna framförallt hos de sociala skikt som har märkt av försämrade levnadsvillkor. På grundval av detta menar Kitschelt att väljarstödet för RHP-partierna är starkare än genomsnittligt hos arbetare (främst metallarbetare), lägre tjänstemän och småborgerliga grupperingar såsom hantverkare och lågutbildade egenföretagare. Detta

innebär att RHP-partierna måste presentera sig som både höger-auktoritära och pro-kapitalistiska för att maximera sitt väljarstöd. Vid sidan av detta har enligt Kitschelt övergången från en industriell till en postindustriell ekonomi, med den polarisering mellan vinnare och förlorare och nedgång i etablerade former av politisk massorganisering som den har fört med sig, skapat en grogrund för social oro. Denna kan under vissa betingelser utnyttjas av främlingsfientliga politiska entreprenörer. Även främlingsfientlighet är därför enligt Kitschelt en delförklaring till framväxten av RHP-partierna. Huruvida ett RHP-parti lyckas etablera sig beror emellertid även på partisystemets strukturella flexibilitet. För att lockas rösta på ett nytt politiskt parti, ett RHP-parti i det här fallet, måste väljarna först vara missnöjda med de traditionella höger- och vänsterpartierna. Omfattningen av missnöjet med de etablerade partierna beror i sin tur på avståndet dem emellan i den politiska sfären: en konvergens mellan de etablerade partierna skapar en möjlighet för RHP-partierna. I en sådan situation ser många väljare ingen egentlig skillnad mellan de etablerade partierna, vilket gör dem mer mottagliga för RHP-partiernas populistiska budskap om den politiska klassens homogenitet.

Man kan därmed säga att framväxten av RHP-partierna enligt Betz och Kitschelt beror på övergången från industrialism till postindustrialism, vilket implicerar att inget RHP-parti kan förväntas uppstå i samhällen som fortfarande utmärks av industrialism. Denna förändringsprocess har lett till förändrade politiska preferenser för stora väljargrupper, dvs. ökad förekomst av högerauktoritära preferenser, samt ökad frustration, osäkerhet, missnöje och oro hos de väljare som har förlorat på samhällsförändringen”.

Var hittar populistpartierna sitt stöd? En framgångsfaktor som populistpartier har haft inför val är det uppenbara motståndet mot flyktingar och invandrare. ”Dessa partier förenas av vissa doktrinära och retoriska kärnpunkter, främst etnisk nationalism (eller i vissa fall regionalism), främlingsfientlighet, en auktoritär syn på sociokulturella frågor (t.ex. familjepolitik och ”lag och ordning”) och en populistisk kritik av det politiska etablissemanget”. (Rydgren, 2002)

Rydgren resonerar kring framväxten av RHP-partier utgående från tanken att ekologiska partier och nya vänsterpartier framkallar RHP-partier i det politiska utrymme som uppstår. Ekonomiska kriser och arbetslöshet leder till frustrationer bland väljarkåren. Proportionella valsystem främjar tillväxten av RHP-partier.

På basen av dessa indikatorer fastslår han att framväxten av RHP-partier ” möjliggörs enligt forskningen av följande tio omständigheter:

1. En postindustriell ekonomi.
2. Upplösning av etablerade identiteter, fragmentering av kulturen och multikulturalisering.
3. Framväxten, eller den ökade betydelsen av en sociokulturell politisk konfliktdimension.
4. Omfattande politiskt missnöje.
5. Konvergens (ett närmande eller överensstämmelse med) mellan de etablerade partierna.
6. Främlingsfientliga attityder hos väljarna.
7. Ekonomisk kris och arbetslöshet.
8. En reaktion mot framväxten av gröna partier och nya vänsterpartier och rörelser.
9. Ett proportionellt valsysteem.
10. Erfarenheten av en folkomröstning som skär genom etablerade partiskiljelinjer.”

Populistpartierna hänvisar till väljarnas främlingsfientliga attityder. Man tar avstånd från multikulturalisering och upplösningen av etablerade identiteter. Den hatretorik man odlar kryddar dessa främlingsfientliga drag på ett folkligt begripligt sätt.

En annan framgångsfaktor har varit skepticism eller rentav motstånd mot den europeiska unionen. Populistpartierna ställer sig avogt mot internationalisering och globalisering. I motsats till detta talar man för en ökad nationalisering. De erbjuder väljarna ett unikt politiskt alternativ som saknar konkurrens från andra partiers sida. Detta kan ses i valresultaten.

Det allmänna historiska utvecklingsmönstret i de europeiska ländernas grundmotsättningar har varit en förflyttning av tyngdpunkten från regionala och kulturella faktorer till ekonomiska faktorer som har berott på samhällets struktur. I Finland har motsättningar funnits mellan stad och landsbygd. Under välfärdsperioden i Finland minskade dock de politiska motsättningarna mellan landsbygd och stad.

Sedermåra har den ojämna regionala utvecklingen, samhällets interna flyttningsrörelse och den regionala centraliseringen av partiernas understöd skärpt motsättningen mellan centrum och periferi (Nousiainen, 1998, s. 27-28). Denna bakgrundsteckning ger en förståelse för varför populismen i Finland har uppstått.

3 Populistpartiet i Finland – en bakgrund

I föregående kapitel avhandlades hur populistpartier i flera västeuropeiska länder vuxit sig starka och vilka olika former av populism som kännetecknat utvecklingen. I detta kapitel är syftet att undersöka hur stödet för ett populistparti i Finland uppkommit och hur stödet har utvecklats sig vid olika tidpunkter.

Populismen i Finland har sina rötter i torparlagen och Lex Kallio på 1930-talet som inte lyckades lösa jordbrukets alla problem för fattiga småbrukare. Småbrukarpartiet (Pienviljelijäin puolue) grundades år 1929 och partiet motsatte sig markägare och storbönder. Partiets betydelse blev dock begränsad trots att man fick några mandat i valen på 1930-talet. (Populismen evoluutio Suomessa, 2019). I finländsk politik har populismen representerats av ett enda parti; Finlands landsbygdsparti och sedermera efter namnbytet av Sannfinländarna. I ett annat kapitel redogörs för utbrytargruppen Blå Framtid och dess öden. Vänsterpopulistiska partier har heller inte uppstått. Frågan om andra populistpartiers etablering i Finland kunde vara föremål för en annan avhandling eller studie.

Under den undersökta perioden har inga andra populistpartier uppstått. Samtidigt kan man fråga sig om det inte hade funnits utrymme även för andra partier. Har Finlands landsbygdsparti och Sannfinländarna dominerat den högerpopulistiska väljarfalangen så starkt att ingen annan politisk rörelse fått utrymme?

Basfakta för populistpartiet i Finland framställs i ett nötskal i tabell 5.

Tabell 5. Populistpartiet i Finland i ett nötskal åren 1959-2011

År	1959-79	1979-95	1995-2011
Partinamn	Finlands landsbygdsparti	Finlands landsbygdsparti	Sannfinländarna
Partiledare	Veikko Vennamo	Pekka Vennamo	Timo Soini
Genombrott i val	1970 + 17 mandat	1983 + 10 mandat	2011 + 34 mandat
Regering	Nej	1983-1991	Nej

3.1 Inför riksdagsvalet 1970 – den finländska populismen föds

Med riksdagsvalet år 1970 inleddes Finlands populistiska partihistoria. Inför valet hade Veikko Vennamo en huvudroll i kampanjen. Han var den driftiga ordföranden för Finlands landsbygdsparti och lyckades mobilisera de missnöjda småbrukarna på landsbygden. Partiet var starkt antikommunistiskt och försvarade traditionella kristna värderingar som sågs vara hotade i den pågående samhälleliga moderniseringsprocessen (Jungar 2018, s. 21). Veikko Vennamo var till sin stil och till sitt sätt en populistisk folkförförare, uppviglare och demagog, anser Matti Kurjensaari (1969, s. 165), som var författare, redaktör och politisk bakgrundskraft.

Veikko Vennamo (fram till år 1938 Fennander) var intelligent, arbetsam och kunde uppträda publikt. Han ansågs vara en demagog. Som juris licentiat och vicehäradshövding blev han överdirektör på jordbruksstyrelsens avdelning för koloniseringen. Han blev snabbt populär bland dem som efter kriget skulle flyttas och hitta ett nytt hem i Finland. Ja, han blev rentav en hjälte i dessa kretsar (Kurjensaari 1969, s. 162). Hans jordreform är alltså den största i Finlands historia (Mylly 2007). I det första valet efter kriget blev Vennamo ett av de nya ansiktena som efterlystes. I valet fick han mest röster i Kuopio och Norra Karelen valkretsar. I decennier framstod Vennamo som det fattiga folkets främsta talesman. Han blev rikskänd då han under knappt två års tid var minister i Finansministeriet. Matti Kurjensaari (1969, s.164) berättar om Vennamos uppträdande vid Agrarförbundets partidelegation i oktober 1956 efter händelserna i Ungern.

Vennamo hade just då återvänt från en lång utrikesresa i sju länder och förkunnade att sovjetkommunismen har fallit ihop och att våra hjärtan är i väst. Talet åhördes av tvåhundra personer, men Vennamo förnekade efteråt att han skulle ha sagt så. Kurjensaari (1969, s.164) drar den slutsatsen att Vennamo var intelligent, men att det fanns orsak att misstänka att han inte var klok.

Vennamos karriär kan indelas i tre delar. Den första delen gäller hans tid inom Agrarförbundet. Den andra då han tänkte på åtgärder att förbättra förhållandena för det glömda folket och den tredje delen som elektor i presidentvalet 1968, då han mot förhandsspekulationerna fick stöd av 33 elektorer. Vennamo grundade ett parti år 1959, som då redan ändrat namnet till Finlands landsbygdsparti. Hans politiska karriär inleddes då han vid Agrarförbundets kongress år 1956 i Nivala då han ville bli Agrarförbundets ordförande. Han misslyckades och förlorade stort mot V.J. Sukselainen, som fick sexfaldigt fler röster (Kurjensaari 1969, s. 161). Veikko Vennamo förenade i sina politiska tal lärdomar från Bibeln och agitation i arbetarklassanda. Vennamos stil och sätt att uppträda i finländsk politik var unikt. Vennamo kunde fortsätta att i sina tal använda nya och aktuella uttryck och termer. (Soini 2008, s, 33)

Vid sidan av Veikko Vennamo var Eino Poutiainen den mest kända kandidaten i valet. Han hade fungerat som partisekreterare för landsbygdspartiet åren 1961-1970. Poutiainen hade en central roll för valsegern 1970 och fick uppmärksamhet då han bedrev valkampanj på en gammaldags moped, som var hans varumärke.

I landsbygdspartiets valmanifest är den politiska inriktningen och tyngdpunkten klart utformad: "Alla de gamla partierna överger eller har övergett de finländska medborgare som bor utanför Stor-Helsingfors". Manifestet innehöll tanken att landsbygden hade utarmats och en svag ekonomi hade drabbat de rurala områdena. Sålunda framstod det som en klassisk motsättning mellan centrum och periferi.

Finlands landsbygdsparti har haft en stark stämpel av att vara ett protestparti. De som stödde partiet förenades av missnöje mot den politiska klassen och den otillfredsställelse som osäkerheten med den egna ekonomiska situationen framkallade. Det missnöje som landsbygdsbefolkningen upplevde under strukturomvandlingarna under 1960-talet och som utarmade landsbygden ledde till det växande understöd som partiet fick i valet 1970.

Med en röstandel på 10,5 % växte enmansgruppen till en riksdagsgrupp på 18 mandat. (Paloheimo, red. 2005, s.181-182). Ur tabell 6 kan man utläsa landsbygdspartiets stora valseger 1970.

3.2 Presentation av valresultaten 1970

Tabell 6. Riksdagsvalets resultat 1970 i hela landet

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	23,4	52	-3	594185	645339	-51154
Saml	18,0	37	+11	457582	326928	+130654
Centern	17,1	36	-13	434150	503047	-68897
DFFF	16,6	36	-5	420556	502635	-82079
FLP	10,5	18	+17	265939	24351	+241588
SFP	5,3	11	+/-	144436	138690	+5746
LIB*)	5,9	8	-1	150823	153259	-2436
Krist	1,1	1	+1	28547	10646	+17901
Åland	0,4	1	+/-	6857	6856	+1

*) Liberala folkpartiet

Tabell 7. Riksdagsvalets resultat 1970 i Helsingfors valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	27,3	6	-1	84301	92807	-8506
Saml	27,8	7	+3	85762	52201	+33561
Centern	1,8	0	+/-	5619	7945	-2326
DFFF	15,0	4	+/-	46483	51975	-5492
FLP	3,8	0	-	11738	-	+11738
SFP	11,8	3	+/-	36539	36953	-414
LIB	9,6	2	+/-	29661	34453	-4792
Krist	1,4	0	-	4423	-	+4423

Tabell 8. Riksdagsvalets resultat 1970 i Nylands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	31,0	7	+1	77817	75080	+2737
Saml	16,0	3	+1	40181	21529	+18652
Centern	7,7	2	+/-	19463	23049	-3586
DFFF	13,7	3	+/-	34312	39749	-5437
FLP	5,3	1	+1	13418	1078	+12340
SFP	16,0	3	+/-	40220	37128	+3092
LIB	8,0	1	+/-	20018	16968	+3050
Krist	0,7	0	0	1719	-	+1719

Tabell 9. Riksdagsvalets resultat 1970 i Åbo läns södra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	22,2	4	-1	47190	54119	-6929
Saml	18,9	3	+1	40208	26015	+14193
Centern	14,0	2	-1	29826	36215	-6389
DFFF	20,2	4	+1	42909	48820	-5911
FLP	9,6	1	+1	20470	-	+20470
SFP	5,5	1	+/-	11687	12646	-959
LIB	6,9	1	+/-	14759	19055	-4296
Krist	1,2	0	0	2485	-	-

Tabell 10. Riksdagsvalets resultat 1970 i Åbo läns norra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	26,1	4	+/-	44617	47645	-3028
Saml	18,1	2	+/-	30946	25922	+5024
Centern	19,6	2	-1	33430	39742	-6312
DFFF	20,0	3	+/-	34256	39625	-5369
FLP	11,4	1	+1	19517	0	+19517
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	3,4	1	+/-	5834	5376	+458
Krist	1,0	0	0	1673	-	+1673

Tabell 11. Riksdagsvalets resultat 1970 i Tavastehus läns södra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	29,3	5	+/-	54828	56169	-1341
Saml	24,9	4	+1	46644	32432	+14212
Centern	13,0	2	+/-	24280	28216	-3936
DFFF	15,5	2	+/-	29107	33942	-4835
FLP	8,5	1	+1	15933	856	+15077
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	5,5	0	0	10337	13441	-3104
Krist	1,7	0	0	3115	-	+3115

Tabell 12. Riksdagsvalets resultat 1970 i Tavastehus läns norra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	28,9	4	+/-	48459	50738	-2279
Saml	26,1	4	+1	43724	32827	+10897
Centern	9,3	1	+/-	15620	14730	+890
DFFF	21,0	3	+1	35227	39334	-4107
FLP	7,2	1	+1	12083	0	+12083
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	5,2	0	0	8690	7197	+1493
Krist	0,8	0	0	1280	-	+1280

Tabell 13. Riksdagsvalets resultat 1970 i Kymmene valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	33,6	6	+/-	64735	68166	-3431
Saml	19,8	3	+1	38046	28003	+10043
Centern	18,3	2	-2	35319	41586	-6267
DFFF	8,7	1	+/-	16685	22124	-5439
FLP	8,3	1	+1	16057	931	15126
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	6,4	1	+/-	12282	13226	-944
Krist	2,9	1	+1	5560	-	+5560

Tabell 14. Riksdagsvalets resultat 1970 i S:t Michels valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	24,6	3	+/-	28995	34946	5951
Saml	13,4	1	+/-	15823	12118	+3705
Centern	29,1	4	+/-	34323	38620	-4297
DFFF	8,6	1	+/-	10137	14147	-4010
FLP	12,7	1	+1	14993	918	14075
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	5,4	0	0	6406	5486	+920
Krist	1,8	0	0	2065	-	+2065

Tabell 15. Riksdagsvalets resultat 1970 i Norra Karelen valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	22,3	2	-1	21825	28722	-6897
Saml	13,8	1	+/-	13456	9986	+3470
Centern	22,6	2	-2	22082	26939	-4857
DFFF	10,3	1	+/-	10070	15213	-5143
FLP	23,9	2	+2	23381	3247	+20134
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	5,2	0	0	5058	5686	-628
Krist	0,7	0	0	728	0	+728

Tabell 16. Riksdagsvalets resultat 1970 i Kuopio valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	16,4	2	+/-	22578	22780	-202
Saml	14,2	2	+/-	19565	15797	+3768
Centern	24,2	3	-1	33293	37060	-3767
DFFF	21,2	2	-2	29150	37790	-8640
FLP	21,2	2	+1	29220	8845	+20375
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	1,9	0	0	2617	4569	-1952
Krist	-	-	-	-	-	-

Tabell 17. Riksdagsvalets resultat 1970 i Mellersta Finlands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	24,4	3	-1	32123	35137	-3014
Saml	13,1	2	+1	17240	12800	+4440
Centern	20,4	3	+/-	26831	32746	-5915
DFFF	17,8	2	+/-	23479	27094	-3615
FLP	12,6	1	+1	16582	666	+15916
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	5,4	0	0	7101	6992	+109
Krist	2,4	0	0	3194	-	+3194

Tabell 18. Riksdagsvalets resultat 1970 i Vasa valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	13,4	3	+/-	31949	38604	-6655
Saml	15,3	3	+/-	36646	32420	+4226
Centern	23,8	4	-3	56734	67787	-11053
DFFF	11,8	2	-1	28208	35149	-6941
FLP	11,9	2	+2	28446	3220	+25226
SFP	20,6	4	+/-	49133	48105	+1028
LIB	2,1	1	+1	5028	2362	+2666
Krist	0,7	0	0	1611	0	+1611

Tabell 19. Riksdagsvalets resultat 1970 i Uleåborgs valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	10,6	2	+/-	22178	26120	-3942
Saml	9,4	1	+/-	19618	16907	+2711
Centern	32,5	6	-2	67721	74897	-7176
DFFF	24,7	5	-1	51347	62425	-11078
FLP	15,0	3	+3	31252	2820	+28432
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	6,8	1	+/-	14141	10630	+3511
Krist	0,3	0	0	694	-	+694

Tabell 20. Riksdagsvalets resultat 1970 i Lapplands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1970	Röster 1966	+/-
SDP	12,2	1	+/-	12590	14306	-1716
Saml	9,4	1	+1	9723	7971	+1752
Centern	28,7	3	-1	29609	33515	-3906
DFFF	28,1	3	-1	29041	34987	-5846
FLP	12,4	1	+1	12849	-	+12849
SFP	-	-	-	-	-	-
LIB	8,6	0	-1	8891	7818	+1073
Krist	-	-	-	-	-	-

3.3 Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat 1970

De stora vinnarna var FLP och Samlingspartiet. FLP vann 240000 röster och 17 riksdagsmandat och Samlingspartiet 130000 röster och 11 riksdagsmandat. Detta framgår ur tabell 6.

De stora förlorarna i riksdagsvalet 1970 var Centern och DFFF. Centern förlorade inemot 70000 röster och DFFF drygt 80000 röster. Centerns förlust i riksdagsmandat var 13 och för DFFFs del fem.

Centerns förluster både i mandat och röster var störst i Vasa och Uleåborgs valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 18 och 19. De största förlusterna för DFFF i mandat och röster skedde i Uleåborgs och Kuopio valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 19 och 16.

Landsbygdspartiets största vinster gjordes i Uleåborgs, Vasa och Norra Karelen valkretsar både i mandat och röster, vilket framgår ur tabellerna 19, 18 och 15. Samlingspartiet gick mest framåt i mandat och röster i Helsingfors valkrets, vilket framgår ur tabell 7. Samlingspartiet gjorde ett bra val även i Nylands valkrets, vilket framgår ur tabell 8.

Valet 1970 hör till den politiska historiens största vändpunkter. Valresultatet överraskade hela Finland, politikerna, pressen och många väljare. Det blev en klar sväng från vänster till höger. I förhållande till valet 1966 blev resultatet det motsatta. Vid valet

år 1966 hade den stora vänstersvingen ägt rum. Redan på den tiden gjordes opinionsmätningar, men de hade inte samma effekt som nu. Av den anledningen blev valresultatet en överraskning. Inom FLP hade man prognosticerat att partiet får 17 mandat. Till Veikko Vennamos riksdagsgrupp, där han var ensam, kom det 17 nya riksdagsmän till. Med dessa 18 mandat inleddes populistpartiets historia i Finland. Folkfrontsregeringen, vars bärande krafter hade varit Centern, SDP och DFFF, led ett stort nederlag. Den största förloraren var Centern, som i valet 1970 förlorade 13 mandat. Förlusten för SDP och DFFF blev mindre.

Till valframgångens orsaker nämns det faktum att alla delar av Finland inte hade utvecklats lika väl som städerna i södra Finland. Det fanns klara skillnader i levnadsnivån. FLPs, Samlingspartiets och Kristliga förbundets väljare ansåg att samhällsvärderingarna hade liberaliserats för snabbt. Dessa partier menade att valet gällde Rundradions programpolitik. Eino S. Repo som var Rundradions direktör ansågs trampa ner konventionella värderingar och det ville man i valet ändra på. I FLPs valprogram framhävs värderingar som "god och frisk moral" även som en "anständig kristlig grund" att stå på. Valprogrammet betonar att den politiska diskrimineringen i radio och TV ska förhindras. Valprogrammet tar även ställning för att presidentvalet ska ske som ett direkt folkval och att presidentens perioder begränsas till två, vilket innebär att presidenten kan sitta högst tolv år. Denna skrivning i valprogrammet ska förstås mot bakgrunden av att Veikko Vennamo hade brutit alla band med Centern, dess ledning och med president Urho Kekkonen. Valprogrammets spets riktade sig mot Centern och mot Kekkonens diktatur, som enligt Vennamo förekom i Finland. Valprogrammets populistiska skrivningar gällde bl.a. hur folket i Finland hade utsatts för trälldom. "Herrarna på herrgårdarna har tidigare förslavat folket och de stora markägarna har representerat en överklass som talat främmande språk". Meningen är ett praktexempel på hur skicklig man redan då var i populistisk skriv- och formuleringskonst.

Efter valet tillsattes en tjänstemannaregering under ledning av Kekkonens förtrogna Teuvo Aura. Först efter fyra månader kunde Auras tjänstemannaregering bytas ut mot Ahti Karjalainens regering. Centern hade velat gå i opposition för att samla krafter, men president Kekkonen var av annan uppfattning.

Stommen i Karjalainens regering bildades av de partier som led valförluster, dvs. Centern, SDP och DFFF. Ett gemensamt drag för FLP och Samlingspartiet var att man hade dåliga relationer till Ekudden. Det var det uttryck som användes och med vilket avsågs den dåvarande presidentens Urho Kekkonens residens och sålunda var dessa partier inte aktuella för regeringsansvar. I bakgrunden fanns Sovjetunionen. I dag står vår demokrati på fastare grund och man strävar primärt till att valvinnarna ska bära regeringsansvar.

Den politiska situationen var komplex och svår och det dröjde inte länge innan regeringen föll och presidenten utlyste nyval i januari 1972. Valresultatet 1972 innebar inga stora förändringar och FLP lyckades mot alla odds hålla sina mandat. Men i slutet av året sprack FLP på grund av inre stridigheter och i valet 1975 hade riksdagsgruppen endast två representanter. Efter bägge valen lämnades partiet utanför regeringen.

I valet 1970 fick FLP i hela landet 265939 röster, vilket utgör 16,6 % av de avgivna rösterna. Den största förloraren var Centern som backade med 68897 röster. Procentuellt gick Centern tillbaka från 21,2 % till 17,1 %. FLPs röstkung var Veikko Vennamo som fick 14439 röster.

3.4 Inför riksdagsvalet 1983 – ett protestval med skandaler

I valet 1983 var det andra gången Landsbygdspartiet gick framåt. Orsaken till framgången anses vara att den massarbetslöshet som växte fram under slutet av 1970-talet och den förargelse som gällde de korruptionsfall inom den kommunala sektorn som framkommit i offentligheten. Till orsakerna hör även att landsbygdspartiet förmodligen kunde dra nytta av den Koivisto-eufori som fanns efter presidentvalet 1982. Partiet hade nämligen stött valet av Mauno Koivisto till Republikens president.

I offentligheten framstod riksdagsvalet 1983 som ett protestval. FLP gick till val med Pekka Vennamo, sonen till Veikko Vennamo. Under den föregående valperioden hade flera incidenter med politiska förtecken utspelat sig som väckte stor uppmärksamhet i offentligheten. Det gällde de så kallade Salora, Valco och de påstådda oklarheterna i anslutning till byggandet av metron i Helsingfors (Mitä-Missä-Milloin.Vuosikirjat 1977-1983. Suomen poliittiset skandaalit).

3.5 Salora-affären

Saloraaffären handlade om att Salora Oy hade drabbats av påståenden om skattebedrägeri och korruption. Saloras direktör Jouko Nordell fälldes i rätten år 1975 för vilseledande av myndigheter och senare samma år arresterades han av polisen efter att ha erkänt svarta televisionsaffärer. Korruptionsanklagelserna riktade sig i första hand mot socialdemokratiska politiker och tjänstemän.

I skottlinjen fanns bl.a. statsminister Kalevi Sorsa och partisekreterare Ulf Sundqvist. Flera politiker blev indragna i härvan då bolaget hade donerat apparater till dem. Rätten frikände dem från korruptionsanklagelserna. Den enda som fälldes var kanslichef Bror Wahlroos från Handels- och industriministeriet. Sju riksdagsmän krävde att statsminister Kalevi Sorsa ställs inför riks rätt, men riksdagens grundlagsutskott ansåg att de gåvor han mottagit inte hade någon betydelse för hans tjänsteutövning.

3.6 Valco-affären

Valco-affären gällde en fabrik som tillverkade bildrör för TV-apparater. Företagets uteblivna framgångar föranledde diskussioner i riksdagen. Igen var de socialdemokratiska ministrarna i skottlinjen, denna gång statsminister Kalevi Sorsa och handels- och industriminister Eero Rantala. Oppositionen med FLP i spetsen slog på trummorna i denna fråga och FLPs riksdagsman Urpo Leppänen krävde att statsminister Kalevi Sorsa ställs inför riks rätt.

3.7 Metro-affären

Också Metro-affären fick stor mediauppmärksamhet för påstådda korruptionsinslag. Ledningen för Helsingfors stad och ledningen för metrobygget ställdes inför rätta i Helsingfors rättsinstanser. Alla anklagelser förföll dock. En del synliga politiker var inblandade i dessa händelser.

FLP använde denna affär också i sin partipolitiska propaganda och myntade begreppet "fiffelherrar" (på finska rötösherrat), som man inledde den politiska jakten på. FLP lyfte även upp frågan om riksdagsmän som hade lyft dagpenning som de inte var berättigade till.

Förmannen för den politiska redaktionen vid Helsingin Sanomat, Aarno Laitinen, hade utgivit en sensationsbok före valet som hette "Tamminiemen pesänjakajat" (fri översättning: "Boskiftarna på Ekudden"). I boken beskrev han i grälla färger politikernas vardag som ansågs ha påverkat valutgången. Boken utgavs efter Urho Kekkonens avgång och redogjorde för det politiska livets framtid i Finland. Aarno Laitinen fick smeknamnet "Loka-Laitinen", alltså "Smuts-Laitinen". En av skribenterna – Janne Virkkunen – berättade senare att en av orsakerna till att boken skrevs var att man ville få slut på det politiska hemlighetsmakeriet i Finland och att man med boken ville verka för att den alkoholiserade Ahti Karjalainen inte skulle väljas till republikens president.

3.8 Partiernas slagord i valet.

I normala fall är partiernas slagord i val ointressanta, men i detta val säger de något om situationen:

SDPs slagord: Statsmakten i Finland tillhör folket (regeringsformen 2§)
Socialdemokraterna känner tillsammans gemensamt ansvar (fri översättning till svenska).

Samlingspartiets slagord: Du har rätt. Regeringsformen 2§. Statsmakten tillhör folket.

Centerns slagord: Tag ansvar för morgondagen. Centern – ett grönt förbund för livet.

DFFF:s slagord: Framtiden är människors arbete.

FLP:s slagord: FLP en omutlig kraft. För hemmen och folket. Fiffelherrarna bör hållas i schack.

SFP:s slagord: Nära Dig.

FLPs frammarsch i valet gjordes denna gång inte på Centerns bekostnad, utan på DFFF:s och Kristliga förbundets bekostnad som bägge gick starkt bakåt.

År 1979 fick Koijärvi-rörelsen stor uppmärksamhet, då den ville stoppa utdikningen av sjön Koijärvi nära Forssa. Kampen pågick i två år och var den dittills synligaste miljöaktionen i landet. Detta ledde till ett genombrott för de Gröna som fick två riksdagsmän invalda, Kalle Könkkölä och Ville Komi. En annan konsekvens var att man grundade ett Miljöministerium i Finland. Liberala folkpartiet hade år 1982 upptagits som medlemsorganisation i Centern, vilket ledde till att partiet förlorade alla sina riksdagsmandat.

3.9 Yttervänsterns kris och valförlust – en bakgrundsteckning

Den interna krisen inom Demokratiska förbundet för Finlands folk, som tydligt framkom i offentligheten, utvecklades vid tiden för valet till en öppen konflikt mellan partiets majoritetsfalang och Kommunistpartiets så kallade taistoitflygel. Inom partiet hade även uppstått en s.k. "yxlinje", som krävde hårda metoder mot taistoiterna. Sålunda fanns inom partiet fyra linjer (Blåfield Antti & Vuoristo Pekka (1982) Kun valta vaihtui. Mitä todella tapahtui presidenttivaalissa 1982, s. 86): "Majoritetens majoritet" (yxlinjen), "Majoritetens minoritet" (de moderata saarinen-anhängarna), "Minoritetens majoritet" (taistoiterna) och "Minoritetens minoritet" (som hänvisade till Lenin).

Saarinen-anhängarna var anhängare av Aarne Saarinen, som var ordförande i Finlands kommunistiska parti åren 1966-1982. Taistoiterna var anhängare av Taisto Sinisalo, som var viceordförande i Finlands kommunistiska parti åren 1970-1982 och ordförande i partiets s.k. enhetslinje åren 1986-1988. Enhetslinjen inom partiet representerade den kompromisslösa yttervänstern. DFFF hade i Lapplands valkrets två kandidatlistor. Denna ofördelaktiga konstellation inför valet ledde till att DFFF tappade nio mandat främst i östra och norra Finland, alltså i de valkretsar där FLP var starkt.

3.10 Presentation av valresultaten 1983

Tabell 21. Resultatet i riksdagsvalet 1983 i hela landet

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	26,7	57	+5	795953	691512	+104441
Saml	22,1	44	-3	659078	626764	+32314
Centern	17,6	38	+2	525207	500478	+24729
DFFF	13,5	26	-9	400930	518045	-117115
FLP	9,7	17	+10	288711	132244	+156467
SFP	4,6	10	+1	137423	122418	+15005
Krist	3,0	3	-6	90410	138244	-47834
Gröna	1,5	2	+2	43754	-	+43754
Konstitutionella högerpartiet	0,4	1	+1	11104	34958	-23854
Åland	0,3	1	+/-	9458	9506	-48
Övriga	0,5	1	+1	15340	-	+15340

Tabell 22. Riksdagsvalets resultat 1983 i Helsingfors valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	27,1	6	+/-	83406	78973	+4433
Saml	29,8	6	-1	91919	90973	+946
Centern	5,1	1	+1	15660	10972	+4688
DFFF	13,1	2	-1	40218	51164	-10946
FLP	6,9	1	+1	21381	6626	+14755
SFP	8,0	2	+/-	24750	22309	+2441
Krist	2,4	0	-1	7484	14853	-7369
Gröna	4,5	1	+1	14138	-	+14138
Konst	2,5	1	+/-	7836	12759	-

Tabell 23. Riksdagsvalets resultat 1983 i Nylands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	30,6	9	+1	119106	96983	+22123
Saml	25,1	7	+/-	97724	82741	+14983
Centern	6,9	1	+/-	27939	25987	+1952
DFFF	11,8	3	-1	45876	58056	-12180
FLP	7,3	2	+2	28337	9875	+18462
SFP	12,0	3	+/-	46892	41629	+5263
Krist	2,1	1	+/-	8263	13744	-5481
Gröna	3,1	1	+1	12120	-	+12120

Tabell 24. Riksdagsvalets resultat 1983 i Åbo läns södra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	24,9	5	+1	62763	55676	+7087
Saml	23,4	4	+1	58952	60655	-1703
Centern	12,9	2	+/-	32540	31661	+879
DFFF	14,9	3	+/-	37540	47863	-10323
FLP	13,7	2	+1	34459	14332	+20127
SFP	5,3	1	+/-	13444	11024	+2420
Krist	2,0	0	-1	7208	10081	-

Tabell 25. Riksdagsvalets resultat 1983 i Åbo läns norra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	28,3	4	+1	55151	48472	+6679
Saml	22,9	3	+/-	44608	39767	+4841
Centern	16,7	2	+/-	32476	34269	-1793
DFFF	17,2	2	-1	33502	39339	-5837
FLP	11,7	2	+1	22886	11623	+11263
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	3,0	0	0	5927	8709	-2782

Tabell 26. Riksdagsvalets resultat 1983 i Tavastehus läns södra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	33,4	5	+/-	74581	65885	+8696
Saml	28,3	5	+/-	63073	62010	+1063
Centern	11,6	2	+/-	25807	25477	+330
DFFF	11,9	2	+/-	26586	33620	-7034
FLP	9,7	1	+1	21671	8678	+12993
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	3,4	0	-1	7695	13768	-6073

Tabell 27. Riksdagsvalets resultat 1983 i Tavastehus läns norra valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	29,5	4	+/-	57596	51617	+5979
Saml	27,8	4	+/-	54373	54389	-16
Centern	7,6	1	+/-	14849	14907	-58
DFFF	19,9	3	+/-	38807	46280	-7473
FLP	8,6	1	+1	16775	6653	+10122
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	5,0	0	-1	9721	9567	+154

Tabell 28. Riksdagsvalets resultat 1983 i Kymmene valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	37,2	6	+/-	80369	74136	+6233
Saml	23,3	3	+/-	50401	47989	+2412
Centern	16,8	2	-1	36225	34045	+2180
DFFF	6,4	1	+/-	13881	21962	-8081
FLP	11,2	1	+/-	24212	10951	+13261
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	3,9	1	-1	8367	16251	-7884

Tabell 29. Riksdagsvalets resultat 1983 i S:t Michels valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	31,7	3	+/-	40139	36486	+3653
Saml	21,9	2	+/-	27811	25924	+1887
Centern	24,5	2	+/-	31030	31829	-799
DFFF	7,0	0	-1	8931	12237	-3306
FLP	10,8	1	+1	13742	4459	+9283
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	4,0	1	+/-	5080	8365	-3285

Tabell 30. Riksdagsvalets resultat 1983 i Norra Karelen valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	31,9	3	+1	34271	30117	+4154
Saml	18,1	1	+/-	19494	18188	+1306
Centern	25,0	2	+/-	26820	24620	+2200
DFFF	8,9	0	-1	9517	11389	-1872
FLP	11,3	1	+/-	12130	10636	+1494
SFP	-	-	-	-	-	
Krist	4,5	0	+/-	4888	6495	-1607

Tabell 31. Riksdagsvalets resultat 1983 i Kuopio valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	21,0	2	+/-	32016	26275	+5741
Saml	15,9	1	+1	24288	23988	+300
Centern	27,4	3	-1	41816	43002	-1186
DFFF	16,8	2	+/-	25682	33138	-7456
FLP	16,4	2	+1	25006	14102	+10904
SFP	-	-	-	-	-	
Krist	2,4	0	+/-	3659	4412	+753

Tabell 32. Riksdagsvalets resultat 1983 i Mellersta Finlands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	30,6	3	+/-	46538	41365	+5173
Saml	18,3	2	+/-	27792	24365	+3427
Centern	21,3	3	+1	32448	33094	-646
DFFF	16,6	2	+/-	25162	30349	-5187
FLP	7,6	0	+/-	11559	5861	+5698
SFP	-	-	-	-	-	
Krist	4,1	0	-1	6249	10394	-4145

Tabell 33. Riksdagsvalets resultat 1983 i Vasa valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	17,4	3	+/-	47650	37408	+10242
Saml	17,3	3	+/-	47274	46190	+1084
Centern	26,4	6	+1	72419	67742	+4677
DFFF	9,1	1	-1	24850	29980	-5130
FLP	7,5	1	+/-	20495	10363	+10132
SFP	18,5	4	+1	50738	46653	+4085
Krist	3,5	0	-1	9530	11496	-1966

Tabell 34. Riksdagsvalets resultat 1983 i Uleåborgs valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	16,3	3	+1	21073	15559	+5514
Saml	14,4	2	+/-	36423	35493	+854
Centern	34,7	7	+1	87723	80832	+6891
DFFF	20,1	4	-1	50901	64308	-13407
FLP	12,3	2	+1	31055	15568	15487
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	2,1	0	+/-	5249	7967	-2718

Tabell 35. Riksdagsvalets resultat 1983 i Lapplands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 1983	Röster 1979	+/-
SDP	16,9	1	+/-	21073	15559	+5514
Saml	12,0	1	+/-	14946	14092	+854
Centern	38,1	4	+1	47455	42311	+5144
DFFF	15,6	1	-2	19477	38214	-18737
FLP	4,0	0	+/-	5003	2730	+2273
SFP	-	-	-	-	-	-
Krist	0,9	0	+/-	1090	2142	-1052

3.11 Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat år 1983

I valet 1983 fick FLP i hela landet 288711 röster, vilket utgör 9,7 % av de avgivna rösterna.

I valet var den stora förloraren DFFF, som tappade 9 mandat och 117115 röster.

Procentuellt gick DFFF tillbaka från 17,9 % till 13,5 %. Mest förlorade DFFF i Lapplands och Uleåborgs valkretsar. Orsakerna till DFFFs valförlust var inre stridigheter inom partiet för vilka redogjorts i kapitel 3.9. Också Kristliga förbundet tappade över 47000 röster och förlorade hela sex mandat.

Till de stora vinnarna i riksdagsvalet 1983 hörde Landsbygdspartiet men också Socialdemokraterna. FLP vann hela 10 nya riksdagsmandat med över 150000 röster, medan SDP vann fem mandat och över 100000 röster, vilket framgår ur tabell 21.

Landsbygdspartiet största vinster i mandat och röster gjordes i Nylands valkrets, vilket framgår ur tabell 23. I röster gick FLP starkt framåt i Åbo läns södra, Uleåborgs och Helsingfors valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 24, 34 och 22.

Socialdemokraternas valframgångar skedde i Nylands och Åbo läns södra valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 23 och 24. Röstmässigt gick SDP framåt med drygt 10000 röster i Vasa valkrets, vilket framgår ur tabell 33. DFFFs största förluster hänför sig till Lapplands och Uleåborgs valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 35 och 34.

FLP, som då leddes av Pekka Vennamo, fick 25088 röster i Åbolands södra valkrets blev valets röstkung. Veikko Vennamo fick 16971 i Kuopio valkrets och Urpo Leppänen 16959 röster i Kymmene valkrets.

Valsegern förde partiet och Pekka Vennamo in i Kalevi Sorsas IV regering, dvs. den regering som bildades efter valet. Vennamos taktiska drag avgjorde regeringsbildningen. Att FLP togs med i regeringen var även ett tack för att FLP hade stött Mauno Koivisto i det föregående presidentvalet. Pekka Vennamo blev andra finansminister och Urpo Leppänen arbetsminister. I en intervju med minister Christoffer Taxell, som ingick i samma regering som landsbygdspartiets företrädare, uttalar han sig om ministerkollegan Vennamo. Han bedömer att av alla partiledare han mött stod Pekka Vennamo längst från de åsikter hans parti företrädde i offentligheten. Han var snarast en liberal teknokrat. Detta vittnar om hur svag landsbygdspartiets politiska ryggrad var då man stod inför situationen att bära regeringsansvar. Ann-Christine Jungar (2017) säger att landsbygdspartiet var det första nordiska populistiska partiet att axla regeringsansvar.

3.12 Inför riksdagsvalet 2011 – Sannfinländarnas sanna genombrott

Sannfinländarnas ordförande Timo Soini var en av valets huvudaktörer. Han hade som 16 årig gymnasieelev år 1979 skrivit in sig i Finlands landsbygdsparti. "Veikko Vennamo och FLP skapade utgångspunkten för mitt politiska tänkande", säger Timo Soini. "FLPs mest

betydelsefulla förtjänst var att förhindra socialismens frammarsch i Finland” säger Veikko Vennamo i HS-artikeln ”SMP:n kylmin talvi”(1994). Vennamo var för Soini hans politiska profet. Soini var med i FLPs verksamhet fram till 1995, då partiet gick i konkurs. Timo Soini grundade senare samma år partiet Sannfinländarna tillsammans med Raimo Vistbacka, Urpo Leppänen och Kari J Bärhund. Hans fortsatta politiska karriär kännetecknas av kandidaturer i riksdagsval, kommunalval, EU-val och presidentval. I riksdagsvalet invaldes han från Nylands valkrets år 2003. Han blev röstkung i valet 2011 med över 43000 röster. I EU-valet år 2009 satte han rekord med över 130000 personliga röster.

När Sannfinländarna grundades år 1995 hade partiets understöd sjunkit till ca 1 % av rösterna. På samma sätt som FLP har Sannfinländarna fått sitt understöd framför allt på landsbygden av arbetare och företagare med små- och medelinkomster (Paloheimo, red. 2005, s. 182). Inför och under riksdagsvalet 2011 dominerades diskussionen av valfinansieringsskandalen, den ekonomiska recessionen, euroländernas finansieringskris och de statliga budgeterna, Finlands roll i de ekonomiska räddningsoperationerna och den diskussion om invandring som fick en betoning under år 2010. Alla dessa frågor visade sig ha en avgörande samfäll effekt för Sannfinländarnas valframgång. Centerns riksdagsman Timo Kalli ville i ett TV-program efter valet 2007 inte avslöja de summor han fått som valunderstöd. Vallagen förutsatte att man uppger namnen på de som gett mer än 1700 euro. Kalli sade i en kommentar år 2008 att denna lag behöver man inte följa, då brott mot denna lag inte är straffbart. Denna kommentar framkallade en uppståndelse som Centern kände av i valet i form av dalande understöd.

Sannfinländarna positionerade sig som en motpol till de traditionella stora partiernas – Samlingspartiet, Centern och Socialdemokraterna - linjedragningar och ståndpunkter. Sannfinländarna radikaliserats hade radikaliserats efter år 2007 då personer från olika nationalistiska grupper hade anslutit sig till partiet bl.a. från Suomen Sisu (en nationalistisk samarbetsorganisation) och webbaserade invandringskritiska grupper såsom Hommaforum (Jungar 2016).

Auktoritarismen i Sannfinländarna syns i partiets ungdomsorganisation som förhållig Lapporörelsen, anser Jarno Hartikainen (Hartikainen 2020). Hans tes är: beroende på

vilka auktoritära element som populistpartierna tillägnar sig, avgör, om de finner utrymme innanför den liberala demokratin eller om en verklig kollision kommer emot.

Ett synligt valtema var även det starka motståndet mot svenska språket i Finland. En demonstration mot den obligatoriska skolsvenskan ordnades framför riksdagshuset den 30 mars 2011. Demonstrationen var het och demonstranterna hotade både redaktörer och fotografer, rapporterade YLE nyheterna samma dag.

De viktigaste frågorna för de unga i valet var alieneringen, arbetslösheten och samhällsgarantin. Enligt forskaren Sami Borg (2012) steg Sannfinländarna till de populäraste partiet bland de unga.

Å andra sidan var Sannfinländarna även det parti som avskyddes mest. Det förefaller klart att de ungas delning har förstärkts i den grupp kulturliberala som står för internationalisering och pluralism och den grupp av konservativa som betonar nationella grundvärden och traditioner. Åtminstone har skillnaden mellan dessa ungdomsgrupper framträtt tydligare och blivit en del av samhällsdebatten. Det har återspeglats i att både Vänstern och de Gröna har fått nya partimedlemmar samtidigt som Sannfinländarna har blivit populärare bland de unga.

I en partipolitisk positionsbestämning diskuteras frågor som rör de konservativas versus de liberala partiernas moralvärderingar. I motsättningarna mellan de konservativas och de liberala moralvärdena är det fråga om hur man förhåller sig till religiösa och andra traditionella värden som berör livsåskådning. Kristdemokraterna och Sannfinländarna och i någon mån även Centern och Samlingspartiet försvarar traditionella konservativa moralvärden. (Paloheimo, red. 2005, s. 170). De gröna däremot representerar en pluralistisk liberal inriktning.

3.13 Presentation av valresultaten 2011

Tabell 36. Resultatet i Riksdagsvalet 2011 i hela landet

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	19,1	42	-3	561558	594194	-32636
Saml	20,4	44	-6	599138	616841	-17703
Centern	15,8	35	-16	463266	640428	-177162
Sannf	19,0	39	+34	560075	112256	+447819
Vänster	8,1	14	-3	239039	244296	-5257
Gröna	7,3	10	-5	213172	234429	-21257
SFP	4,3	9	+/-	125785	126520	-735
Krist	4,0	6	-1	118453	134790	-16337
Åland	0,3	1	+/-	10503	11168	-665

Tabell 37. Riksdagsvalets resultat 2011 i Helsingfors valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	17,5	4	-1	60921	67122	-6201
Saml	27,3	6	-2	94957	95331	-376
Centern	4,5	1	+/-	15672	21703	-6031
Sannf	13,0	3	+3	45266	9188	+36078
Vänster	10,4	2	+1	36332	21366	+14966
Gröna	16,7	4	-1	58032	63440	-5408
SFP	5,8	1	+/-	20007	18894	+1113
Krist	2,4	0	0	8262	7903	+359

Tabell 38. Riksdagsvalets resultat 2011 i Nylands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	19,3	7	+/-	97948	94215	+3733
Saml	28,4	11	+/-	144166	133885	+10281
Centern	6,4	2	-2	32565	57609	-25044
Sannf	18,8	7	+5	95429	31641	+63788
Vänster	5,1	1	-1	26094	31324	-5230
Gröna	9,1	3	-1	45991	50718	-4727
SFP	8,3	3	+/-	42252	44418	-2166
Krist	2,8	1	+/-	14288	19157	-4869

Tabell 39. Riksdagsvalets resultat 2011 i Egentliga Finlands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	19,6	4	+/-	50922	53281	-2359
Saml	23,0	4	-1	59645	66793	-7148
Centern	11,6	2	-1	30113	38610	-8497
Sannf	18,1	3	+3	46956	6168	+40788
Vänster	9,6	2	+/-	25025	25937	-912
Gröna	7,3	1	-1	19026	22868	-3842
SFP	5,5	1	+/-	14335	13369	+966
Krist	2,9	0	0	7540	11377	-3837

Tabell 40. Riksdagsvalets resultat 2011 i Satakunta valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	24,0	2	-1	30312	36232	-5920
Saml	17,6	2	+/-	22155	26395	-4240
Centern	16,1	1	-2	20310	30377	-10067
Sannf	23,6	2	+2	29816	6392	+23424
Vänster	10,9	1	+/-	13778	14815	-1037
Gröna	3,8	0	0	4835	4292	+543
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	3,4	0	0	4306	2977	+1329

Tabell 41. Riksdagsvalets resultat 2011 i Tavastlands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	24,1	4	+/-	48763	52902	-4139
Saml	22,5	3	-1	45518	46708	-1190
Centern	13,2	2	-1	26819	38383	-11564
Sannf	20,6	3	+3	41820	4182	+37638
Vänster	6,9	1	+/-	13938	15745	-1807
Gröna	4,5	0	-1	9165	11628	-2463
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	6,8	1	+/-	13702	14576	-874

Tabell 42. Riksdagsvalets resultat 2011 i Birkalands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	21,6	4	-1	59201	60160	-959
Saml	22,3	5	+/-	61034	63399	-2365
Centern	10,4	2	-1	28597	41126	-12529
Sannf	21,1	4	+3	57844	12378	+45466
Vänster	8,3	1	-1	22817	24304	-1487
Gröna	8,3	1	+/-	22672	22056	+616
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	5,0	1	+/-	13605	15681	-2076

Tabell 43. Riksdagsvalets resultat 2011 i Kymmene valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	24,6	4	+/-	41544	46556	-5012
Saml	18,0	2	-1	30394	39192	-8798
Centern	16,8	2	-1	28477	39698	-11221
Sannf	23,3	3	+3	39357	8899	+30458
Vänster	5,7	0	-1	9711	11727	-2016
Gröna	4,2	0	+/-	7089	8077	-988
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	6,6	1	+/-	11114	11012	+102

Tabell 44. Riksdagsvalets resultat 2011 i Södra Savolax valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	24,0	2	+1	19984	22704	-2720
Saml	14,1	1	-1	11789	15530	-3741
Centern	26,8	2	+/-	22339	30759	-8420
Sannf	20,5	1	+1	17107	2653	+14454
Vänster	2,2	0	0	1854	1419	+435
Gröna	7,1	0	-1	5920	5714	+206
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	4,5	0	0	3756	2925	+831

Tabell 45. Riksdagsvalets resultat 2011 i Norra Savolax valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	18,3	2	+/-	24080	24760	-680
Saml	16,4	1	+/-	21561	21696	-135
Centern	25,4	3	-1	33362	45607	-12245
Sannf	20,8	2	+1	27327	4334	+22993
Vänster	8,4	1	+/-	11092	14253	-3161
Gröna	5,5	0	0	7206	5073	+2133
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	3,9	0	-1	5140	10316	-5176

Tabell 46. Riksdagsvalets resultat 2011 i Norra Karelen valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	26,4	2	+/-	23021	26942	-3921
Saml	10,5	1	+/-	9150	10041	-891
Centern	26,2	2	-1	22813	30391	-7578
Sannf	23,1	1	+1	20163	2428	+17735
Vänster	4,2	0	0	3656	2163	+1493
Gröna	5,4	0	0	4721	9955	-5234
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	2,8	0	0	2481	2574	-93

Tabell 47. Riksdagsvalets resultat 2011 i Vasa valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	14,0	2	+/-	34757	30720	+4037
Saml	14,1	3	+/-	35107	34101	+1006
Centern	22,6	4	-2	56368	78523	-22155
Sannf	17,2	3	+2	42753	14454	+2899
Vänster	3,7	0	0	9320	11342	-2022
Gröna	1,4	0	0	3546	3543	+3
SFP	19,4	4	+/-	48321	49839	-1518
Krist	6,6	1	+/-	16345	16919	-574

Tabell 48. Riksdagsvalets resultat 2011 i Mellersta Finlands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	21,2	2	-1	31497	34710	-3213
Saml	15,0	2	+1	22294	21008	+1286
Centern	21,8	3	-1	32362	47058	-14696
Sannf	18,1	2	+2	26813	3616	+23197
Vänster	9,0	1	+/-	13366	10561	+2805
Gröna	6,5	0	0	9601	9859	-258
SFP	0	0	0	0	0	0
Krist	6,4	0	-1	9571	11142	-1571

Tabell 49. Riksdagsvalets resultat 2011 i Uleåborgs valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	11,0	2	+/-	26861	29295	-2434
Saml	11,9	2	-1	28902	31987	-3085
Centern	33,4	6	-3	81458	98813	-17355
Sannf	20,1	4	+4	49088	7986	+41102
Vänster	14,5	3	+/-	35422	36987	-1565
Gröna	4,9	1	+/-	11960	14102	-2142
SFP	0,2	0	0	444	0	+444
Krist	2,8	0	0	6717	7290	-573

Tabell 50. Riksdagsvalets resultat 2011 i Lapplands valkrets

Parti	% andel av rösterna	Mandat	+/-	Röster 2011	Röster 2007	+/-
SDP	11,8	1	+/-	11747	14595	-2848
Saml	12,5	1	+/-	12466	11525	+941
Centern	32,2	3	+/-	32011	41771	-9760
Sannf	20,5	1	+1	20336	1732	+18604
Vänster	16,7	1	-1	16634	22353	-5719
Gröna	3,4	0	0	3408	3104	+304
SFP	0,4	0	0	426	0	+426
Krist	1,6	0	0	1626	941	+685

3.14 Förklaringar till och analys av riksdagsvalets resultat 2011

Riksdagsvalet 2011 var det stora förändringsvalet i Finland. Sannfinländarna gick till val med partiordförande Timo Soini. Aldrig tidigare har något parti ökat med 34 mandat i ett och samma val. Det finns avsnitt i Sannfinländarnas valprogram som kan betraktas som en förklaring till valframgången. En nyhet i kampanjen som medierna förde fram var att de sociala medierna fungerade som ett nytt vapen i valstriden.

Riksdagsvalet år 2011 var Sannfinländarnas entydiga seger- och genombrottsval. Partiet vann stort i hela landet och fick 34 tilläggsmandat och nästan 450000 nya tilläggsröster, vilket framgår ur tabell 36. Något liknande har inte skett i Finlands politiska historia, det var en helt enastående valframgång.

Sannfinländarna gjorde sina största vinster i mandat och röster i Nylands, Uleåborgs, Egentliga Finlands, Tavastlands och Helsingfors valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 38, 49, 39, 41 och 37. Sannfinländarna vann dock stort i landets alla valkretsar.

I Nyland hade Sannfinländarna starka kandidater med ordförande Timo Soini i spetsen. Han erhöll över 43000 personliga röster, vilket är rekord i riksdagsval i Finland. I Europavalet år 2009 hade Timo Soini erhållit 130715 röster, vilket gjorde honom till röstkung i valet.

Centerns valförlust var likaså enastående, aldrig tidigare har ett parti i Finland tappat 16 mandat i ett och samma val. De största förlusterna gjorde Centern i Nylands, Vasa och

Uleåborgs valkretsar, vilket framgår ur tabellerna 38, 47 och 49. Centern förlorade mängder med röster i alla landets valkretsar.

3.15 Valnyheterna i medierna inför valet 2011

Frågor som gällde valnyheter och som pågick under kampanjtiden inför valet 2011 avvek starkt från föregående riksdagsval. Inför valet 2007 fäste man uppmärksamhet vid valkampanjerna, image-frågor, valreklamen och i reklamen använda effektiviseringsmetoder. De egentliga aktuella politiska substansfrågorna lyste tidvis med sin frånvaro. Det gjordes vid Turun yliopisto en analys på basis av omfattande forskningsmaterial av riksdagsvalets 2011 så kallade media-agenda. Tabell 51 baserar sig på detta material. Medierna påverkar människors uppfattningar och föremål för intresse genom att lyfta upp vissa teman på den offentliga agendan. På detta sätt formas vilka teman, vilka personer och vilka debatter som medborgarna anser viktiga i valet. Ur partiernas och kandidaternas synvinkel är det avgörande vilka frågor och vem som driver dem i den offentliga debatten och på vilket sätt frågorna diskuteras. Analysens mål var att klargöra även regionala valagendor dvs. valnyheter från Finlands alla 14 valkretsar på fastlandet. Diskussion om Euroområdet ekonomisk kris präglade debatten som pågick i början av valåret. Många av de inrikespolitiska frågorna berörde ekonomikrisen. Euroområdets ekonomisk kris var i alla medier valagendans oftast behandlade tema.

Av inrikespolitiska teman var statsekonomins hållbarhetsunderskott synligast. Det tema som ofta förekom i nyhetsrapporteringen inför valet kopplades på ett eller annat sätt till Sannfinländarnas popularitetsökning och till partiets centrala mål. Det tydligaste exemplet på detta var debatten om Euroområdets ekonomiska svårigheter. I den frågan hade Timo Soini en egen och från de andra partiordförandena klart avvikande linje. Diskussionen om gallupmätningarna och valets möjliga överraskande resultat gällde i huvudsak diskussionen om hur högt Sannfinländarnas understöd kunde stiga. I nyhetsrapporteringen inför valet fick Sannfinländarna mycken uppmärksamhet då man publicerade sitt valprogram i februari och den kritik som riktades mot programmet. Också Timo Soinis alternativa klimatpolitiska program, finansieringen av samhällets infrastruktur och andra frågor fick stor mediauppmärksamhet. Sannfinländarnas teman dominerade mediernas valagenda. Då man granskar de tio frågor som ingår i

tidningsmaterialet, ser man tydligt huvudlinjen i valagendan. Det framgår ur tabell 51 att Europas ekonomiska kris var det tema som förekom oftast. På nästa plats kom balanserandet av statsfinanserna. Efter det kom olika gallup-nyheter som berörde partiernas understödsutveckling. Därefter kom frågor som berörde Sannfinländarna som fenomen. Då Europas ekonomiska kris var Sannfinländarnas och dess ordförande Timo Soinis centrala teman, kan man konstatera på basen av undersökningen att tre av fyra teman som ingick i tidningsmaterialet kunde kopplas direkt eller indirekt till den stora valvinnaren Sannfinländarnas egen agenda.

Tabell 51. De tio oftast förekommande frågorna inom hela tidningsmaterialet 1.1.-17.4.2011 (N=10352)

EU-politik	1089
Balanserandet av statsekonomin	875
Gallup-nyheter	765
Sannfinländarnas popularitet	753
Lokal valagenda	699
Inflyttning/utlänningar	575
Information om Sannfinländarnas valprogram	529
Energipolitik	449
Skandaler som berör valfinansieringen	443
Säkerhetspolitik	378

Källmaterial: Riksdagsvalets media-agenda-data

Turun yliopisto: Eduskuntatutkimuksen keskus

3.16 Betoningar i valkretsarnas lokala valagenda

Hänvisande till tabell 52 var den lokala valagendan i valkretsarna på femte plats med 699 träffar. I underkategorierna ser man att regionpolitiken, trafikpolitiken, språkpolitiken och kommunerna hörde till de intressantaste frågorna. Undersökningen visar att Sannfinländarnas teman inte var lika starkt framme som på riksnivån. Partiernas understödsutveckling var av de regionala frågorna femte viktigast och inflyttningen och utlänningarna var sjätte viktigast, som kan utläsas ur tabell 52.

Tabell 52 De tio oftast förekommande frågorna för den lokala valagendan 1.1.-17.4.2011 (N=699)

Regionpolitik	62
Trafikpolitik	57
Språkpolitik	49
Kommunernas antal	49
Gallup-nyheter	48
Inflyttning/utläningar	44
Valsituationen	43
Säkerhetspolitik	37
Miljöpolitik	37
Energipolitik	35

Källmaterial: Riksdagsvalets media-agenda-data
Turun yliopisto: Eduskuntatutkimuksen keskus

3.17 Valnyheterna i riksomfattande TV-sändningar

En jämförelse mellan nyhetsartiklarna i TV-materialet och i tidningsmaterialet utvisar att de teman som anknyter till Sannfinländarna förekommer starkare i tidningsmaterialet än i TV-materialet. När man betraktar persongalleriet i det riksomfattande TV-materialet var det regeringens ledande ministrar, statsminister Mari Kiviniemi och finansminister Jyrki Katainen som syntes mest. Skillnaden till de följande, ledande oppositionspolitikerna, socialdemokraternas Jutta Urpilainen och Sannfinländarnas Timo Soini var stor. Också tidigare undersökningar (Pernaa, 2009) visar att speciellt statsministern förekommer oftast i nyhetssändningarna. Det anses överraskande att statsminister Mari Kiviniemi blev i skuggan av finansminister Jyrki Katainen.

Att oppositionsledaren Timo Soini nådde oppositionsledaren Jutta Urpilainen synlighetsnivå säger något om Soini-fenomenet och om det ovanliga i valoffentligheten år 2011.

Tabell 53. De tio oftast förekommande frågorna i det riksomfattande TV-materialet 1.1.-17.4.2011 (N = 686)

EU-politik	149
Balanserandet av statsfinanserna	65
Säkerhetspolitik	54
Energipolitik	40
Sannfinländarnas popularitet	37
Skandaler i anslutning till valfinansiering	35
Valsituationen	34
Gallup-nyheter	33
Sysselsättningen	28
TV-debatterna	27

Källmaterial: Riksdagsvalets media-agenda-data
Turun yliopisto: Eduskuntatutkimuksen keskus

Vid regeringsbildningen efter valet förväntade sig medierna att Sannfinländarna skulle komma att ingå i den nya regeringen. Så blev det inte. Sannfinländarna tackade nej till regeringsengagemang efter valsegern. Ordförande Timo Soini angav som orsak att han inte accepterar Samlingspartiets och SDPs EU-politik och det ekonomiska stödpaketet till Grekland.

Pekka Vennamo förklarar i en tidningsartikel år 2017 att Sannfinländarna öser sin styrka ur att motsätta sig EU och att motsätta sig invandrare. ”Det var aldrig FLP:s linje. Vi stödde medlemskapet i EU och vi godkände invandrare. Vår värdegrund var human. Det grundade sig inte på att stänga gränser eller att skylla på invandrare”, sade före detta ministern och tidigare ordföranden för FLP i en kommentar till Maaseudun Tulevaisuus i mars 2017.(Skribentens översättning).

Som en relevant jämförelse med Sverige skriver Jenny Andersson (2010) i tidskriften Fronesis att det finns ett behov att av definiera vad det innebär att vara svensk: ”svenskhetsens återkomst måste också ses i ljuset av en slags rädsla för det mångkulturella samhället och för hur detta utmanar cementserade föreställningar om vad det är att vara svensk”.

En motsvarande fråga i Finland är motiverad att ställa.

I valet 2011 fick Sannfinländarna i hela landet 560075 röster, vilket utgör 19,1 % av de avgivna rösterna. Den största förloraren var Centern, som backade med 177162 röster. Procentuellt gick Centern tillbaka från 23,1 % till 15,8 %. Också Socialdemokraterna backade med 2,3 % och Samlingspartiet med 1,9 %.

Sannfinländarnas obestridliga röstkung var Timo Soini som fick 43437 röster i Nylands valkrets. Jussi Halla-Aho fick 15074 röster i Helsingfors valkrets och Kike Elomaa 13121 röster i Egentliga Finlands valkrets.

Vid en kretsvis granskning av valresultaten fick Sannfinländarna de flesta rösterna 95429 i landet största valkrets Nyland. Näst mest röster 57884 fick partiet i Birkalands valkrets och på tredje plats återfinns Uleåborgs valkrets med 49088 röster.

Procentuellt blev Sannfinländarna störst i Satakunta valkrets, där partiets andel av rösterna steg till 23,6 %. På andra plats återfinns Kymmene valkrets med 23,3 % av rösterna. Sannfinländarnas framgångar var svagast i Helsingfors och Vasa valkretsar. I Helsingfors fick partiet 13,0 % av de avgivna rösterna och i Vasa valkrets 17,2 % av rösterna.

3.18 Resultat

Styrker avhandlingen den hypotes som är presenterad i det första stycket? I riksdagsvalen 1970 och 2011 har Centern förlorat mest röster och riksdagsmandat. Avhandlingens hypotes styrks av valresultaten år 1970 och 2011. Avvikelsen från detta är valresultatet 1983, då DFFF var den stora valförloraren. För DFFFs valförlust finns en redogörelse i kapitel 3.9.

3.19 Validitet och reliabilitet

Avhandlingens bakgrundsdata är statistiska källor och mäter numeriskt resultaten i de tre riksdagsvalen i alla valkretsar, det som är relevant för innehållet. Vid eventuella nya mätningar gäller samma valresultat. Genom den systematiska textanalysen kan reliabiliteten påverkas i en mer exakt riktning. Avhandlingens bakgrundsdata är tagna ur statistiska källor som mäter numeriskt resultaten i de tre riksdagsvalen i alla landets

valkretsar, det som är relevant för innehållet. Det empiriska underlaget för avhandlingen består av statistik. Vid eventuella nya mätningar gäller samma valresultat. Det betyder att frånvaro av systematiska fel och felslut kännetecknar jämförelserna.

Validiteten kan definieras (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2010, sid. 63) på följande tre sätt:

1. överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator.
2. frånvaro av systematiska fel.
3. mäter vi det vi påstår att vi mäter.

Då avhandlingen inte kan påstås avvika från definitionen, kan slutsatsen dras att validiteten är acceptabel. Validiteten kan problematiseras sålunda att den externa validiteten är låg då endast Finland studeras. En hög reliabilitet kan sägas föreligga.

4 Slutdiskussion om populismen

Avhandlingens fyra forskningsfrågor är: När har populismen landstigit på den politiska arenan i Finland? Vilka partier påverkades mest av Finlands landsbygdspartis och Sannfinländarnas valframgångar? Har populisternas frammarsch i Finland vid alla dessa tre val gått ut över samma parti eller partier varje gång? I vilka delar av Finland och i vilka valkretsar har förändringarna i valunderstöden skett? Alla dessa frågor har behandlats och svar har getts. Strukturuomvandlingen och urbaniseringen efter krigen gav landsbygdsbefolkningen intrycket att de regerande partierna vände dem ryggen. De regionala satsningarna räckte inte till och den protesterande landsbygdsbefolkningen hittade FLP, som gjorde sitt genombrott i valet 1970. Därmed gjorde populismen sitt intåg i Finland. Agrarförbundet, sedermera Centern, har haft sitt främsta stöd på landsbygden.

Konkurrensen från FLP ledde till lägre väljarstöd för Centern, vilket är avhandlingens hypotes. Denna hypotes gäller inte valet 1983, då FLPs framgångar minskade understödet för DFFF, som vid valet befann sig i ett svaghetstillstånd, vilket framgår ur kapitel 3.9. Valresultaten visar att också DFFF hade ett starkt stöd på landsbygden och i norra Finland. Man kan sålunda säga att FLP fick väljare av landsbygdens näst största parti. Populismens koppling till landsbygden i Finland är uppenbar i ljuset av valresultaten.

I denna avhandling kommer tre partiordföranden till tals under en tidsperiod som omfattar drygt 40 år. Veikko Vennamo och hans son Pekka Vennamo och vennamoiten Timo Soini. Alla tre – trion VVS - har gått till historien i finländsk politik. Veikko Vennamo är den obestriddliga frontfiguren som introducerade populismen i Finland. Hans son Pekka Vennamo lyckades följa upp populistspåret ett tiotal år senare. Timo Soini lyckades från ett parti som golvats och låg på botten få det nya partiet att spira och nå helt nya oslagbara höjder i Finland.

Den populistiska vågen fortsätter att svepa över Europa. Idag återfinns Sannfinländarna som största parti i valundersökningarna i Finland 2019-2020. I Sverige är situationen densamma. Sverigedemokraterna är enligt valundersökningarna nu största parti i Sverige och har gått om Socialdemokraterna som har regerat Sverige i hundra år. Stödet för partier i valundersökningar kommer och går. Momentant har i varje fall valundersökningarna visat på rekordhöga understödssiffror för populisterna. Väljaropinion är otålig och kan snabbt vända i kommande undersökningar. Otåligheten samvarierar med dagens snabba samhällsförändringar. Många väljare upplever att en riksdagsperiod på fyra år är idag en mycket lång tid i jämförelse med tidigare år.

På den politiska indelningsdimensionen GAL-TAN-skalan, befinner sig Sannfinländarna i den yttersta ändan som kännetecknas av traditionell, auktoritär och nationalistisk. (GAL-TAN-skalan är en benämning på en politisk indelningsdimension för politiska värderingar. GAL=grönt, alternativt och libertärt mot TAN= traditionellt, auktoritärt och nationalistiskt). Inget annat finländskt parti representerar samma värden som Sannfinländarna och partiets föregångare FLP.

De tydligaste politiska dragen för partiet har varit att motsätta sig invandringsfrågor, flyktingar, Europeiska unionen och internationellt samarbete. Slagordet "stäng gränserna" beskriver väl partiets politiska hållning. Under hela den perioden populistpartiet har funnits i Finland och trots valframgångar är det anmärkningsvärt att notera att partiet endast två gånger innehaft regeringsansvar. FLP satt i Sorsas fjärde regering åren 1983-1987 med två ministrar. Vid riksdagsvalet år 1987 inleddes partiets kräftgång som kulminerade i konkursen år 1995. Uppgången skedde i valet 2011 och

fortsatte vid valet år 2015, vilket ledde till att Sannfinländarna satt med i regeringen Sipilä åren 2015-2019 med fem ministrar.

Vid Sannfinländarnas partikongress 2017 avgick Timo Soini som ordförande och efter omröstning blev Jussi Halla-aho ny partiordförande. Den uppkomna situationen ledde till att partiet och riksdagsgruppen splittrades och en ny gruppering uppstod – Blå framtid. Majoriteten av riksdagsgruppen lämnade den sannfinländska riksdagsgruppen och anslöt sig till Blå framtid. De fem ministrarna övergick till det nya partiet och fortsatte sitt regeringsengagemang perioden ut. En regeringskris stod redan för dörren och statsminister Juha Sipilä hade beredskap att inlämna regeringens avskedsansökan. Denna händelse saknar motstycke i Finlands politiska liv. Vid partikongressen hade även Sannfinländarnas partikansli förkastat ett dussin media-ackrediteringar, vilket väckte förvåning. Centern och Samlingspartiet kunde tänka sig att samregera med de blå under Timo Soinis ledning, men inte med Sannfinländarna under Jussi Halla-ahos ledning som ansågs ha en stark nationalistisk framtoning. Timo Soinis populism var av "mjukare sort" och kunde kallas "populism light". Vid riksdagsvalet 2019 fick Blå framtid 1 % av de avgivna rösterna och fick ingen invald i riksdagen. Hade Blå framtid fått mandat hade man i Finlands riksdag haft två konkurrerande populistpartier inom den nationalistiska högern.

Med detta händelseförlopp i bakgrunden kan man med fog ställa frågan hur inflytelserika populisterna slutligen har varit i Finland under den undersökta perioden och vilket intryck dessa svängningar ger för populistpartiets del. Sannfinländarnas framfart och tidvis oslipade språkbruk avviker i många stycken från vedertagna metoder inom politiken och har gett den finländska demokratin en fläck på skölden.

Sannfinländska riksdagsledamöter har dragits inför rätta för rasistiska uttalanden. Undersökningar visar att sannfinländska fullmäktigeledamöter och medlemmar har fyra gånger oftare än andra partiers motsvarande aktörer har hamnat i kläm med rättvisan och stått åtalade vid flera rättegångar (Helsingin Sanomat 1.4.2017).

Enligt uppgifter är Sannfinländarna det enda finländska parti, vars medlemstal under 2000-talet växer. Alla andra riksdagspartiers medlemsutveckling har varit negativ. Partiets medlemsutveckling visas i tabell 54.

Tabell 54. FLPs och Sannfinländarnas medlemsutveckling 1970-2017

År	Medlemstal
1970	27000
1980	20000
2004	2000
2008	2700
2011	5000
2016	9500
2017	10700

Källa: Suomen vaalitutkimusportaali

Tabell 55 FLPs och Sannfinländarnas två bästa valkretsar i riksdagsvalen 1970, 1983, 2011

År 1970	Norra Karelen 23,9 %	Kuopio 21,2 %
År 1983	Kuopio 16,4 %	Åbolands södra 13,7 %
År 2011	Satakunta 23,6 %	Norra Karelen 23,0 %

Kommentarer till tabell 55:

I valet 1970 var Eino Poutiainen röstkung i Norra Karelens valkrets. Som det tidigare nämnts var han Veikko Vennamos närmaste vapendragare. I Kuopio valkrets var Veikko Vennamo röstkung. I valet 1983 var Veikko Vennamo röstkung i Kuopio valkrets, medan sonen Pekka Vennamo var röstkung i Åbolands södra valkrets. I valet 2011 blev Ari Jalonen och Anssi Joutsenlahti invalda i Satakunta valkrets, medan Laura Huhtasaari blev första suppleant. I Norra Karelens valkrets fick Osmo Kokko mest röster.

Tabell 56 Sannfinländarnas två bästa valkretsar i riksdagsvalen 2015 och 2019

År 2015	Satakunta 25,0 %	Sydöstra 21,1 %
År 2019	Satakunta 24,1 %	Tavastland 21,0 %

Kommentarer till tabell 56:

I valet 2015 var Laura Huhtasaari röstdrottning i Satakunta, medan Jari Lindström fick mest röster i Tavastland. I valet 2019 var Laura Huhtasaari fortsättningsvis röstdrottning i Satakunta, medan Lulu Ranne var nummer ett i Tavastland. Sannfinländarnas framgångar i tre val i följd har till stor del varit Laura Huhtasaaris förtjänst.

Det kan vara intressant att konstatera att de två kommuner där Sannfinländarna fått mest röster finns i Satakunta. Kommunerna är Honkajoki och Kankaanpää.

Sannfinländarnas valframgångar har fortsatt efter valet 2011, vilket tabell 57 utvisar.

Tabell 57. Sannfinländarnas riksdagsvalsresultat 2011-2019

År	Antal röster	Procentuell andel	Riksdagsmandat	Ranking
2011	560075	19,04	39/200	3. störst
2015	524054	17,65	38/200	2. störst
2019	538805	17,50	39/200	2. störst

Källa: Justitieministeriets valstatistik

På grundval av denna utveckling tycker jag det finns underlag för att dra följande slutsatser. För det första är väljarstödet överraskande stabilt i dessa tre val. För det andra ger valresultat partiet en stark position i riksdagen, det näst största partiet. För det tredje visar väljarstödet att ett paradigmskifte har ägt rum i finländsk politik. Populistpartiet har kommit för att stanna och riksdagens andra stora traditionella partier har diminuerats på ett nytt sätt, som inte längre ger dem det starka inflytande de haft under hela efterkrigstiden. Det gäller Socialdemokraterna, Centern och Samlingspartiet. Dessa tre har alternerat i regeringen och dominerat det politiska skeendet i Finland. Fram till 1980-talet var även DFFF ett betydande parti, men därefter gick partiet i flera val starkt bakåt och tappade inflytande vilket också fortsatte efter namnbytet till Vänsterförbundet år 1990.

Den ställning som Sannfinländarna har nått talar för att partiet har kommit för att stanna i den finländska riksdagen under överskådlig framtid, vilket endast kan anses vara ett rimligt antagande baserat på goda och jämna valresultat tre riksdagsval i följd. En jämförelse med FLP utvisar att väljarstödet för Sannfinländarna är beständigare än för FLP, som lyckades efter sitt genombrottsval år 1970 hålla sina 18 mandat ännu i valet 1972, men i valet 1975 återstod endast två mandat. Efter det goda valet 1983 lyckades partiet inte särskilt väl i valet 1987, då tappade FLP åtta mandat och gjorde mandatförluster även i följande val.

I politiken ska man vara försiktig med prediktioner. I sista hand handlar det om hur länge väljarna har förtroende för Sannfinländarna och detta i synnerhet i en situation där partiet förpassas till eller vill stanna i opposition.

5 Referenser

- Abedi Amir (2004): *Anti-Political Establishment Parties. A Comparative Analysis*. Psychology Press, 2004, Routledge & CRC
- Andersson Christian (2009). *Populism*, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) förlag
- Andersson Jenny (2010): "En nyliberalism med ett mänskligt ansikte: eller socialdemokratins omänskliga hjärta? i *Fronesis*, nr 32-33
- Betz Hans-Georg (1994): *Radical Right Wing Populism in Western Europe*. New York, St. Martin's Press.
- Blåfield Antti och Vuoristo Pekka (1982): *Kun valta vaihtui. Mitä todella tapahtui presidentinvaalissa 1982*. Helsinki, Kirjayhtymä.
- Borg Sami (2012). *Förändringsval 2011*, Justitieministeriet, Edita Prima Oy, 2012
- Bryman, A. & Nilsson R. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*, upplaga 3, Liber, Stockholm
- Denk Thomas (2002): *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Studentlitteratur, Lund.
- Enävaara Reijo och Kari Räisänen (1979 och 1989): *Unohdetun kansan puolesta*, del 1. SMP 20 vuotta 1959-1979. Del 2. SMP 30 vuotta 1959-1989.
- Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik och Wängnerud Lena (2010). *Metodpraktikan*, Norstedts Juridik AB, Elanders Sverige AB, Vällingby
- Halla-Aho Jussi (2009): *Kirjoituksia uppoavasta lännestä. Bloggar 2005-2008*, Scripta Manent, Turku
- Hellström Anders (2010): *Vi är de goda. Den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik*. Tankekraft förlag, 2010.
- Johansson Heinö Andreas (2017): *Timbro Authoritarian Populism Index*
- Jungar Ann-Cathrin (2017). *Populism i Norden. Från marginalen mot den politiska mittfåran*. Tankekedjan Agenda, Helsingfors
- Keränen Seppo (2015): *Vallan leppymättömät, Urho Kekkonen ja Veikko Vennamon taistelujen vuodet*. Kustannusosakeyhtiö Auditorium.
- Kitschelt Herbert (1995): *The Radical Right in Western Europe: A Comparative Analysis*. University of Michigan, 1995
- Kivioja Kreeta-Maria (2012): *Populismen sukupuoli. Diskurssianalyysi perussuomalaisen naisten mediaesityksistä vuoden 2011 eduskuntavaaleissa*. Tampereen yliopisto
- Kurjensaari Matti (1969): *Kansankunnan kaapin päällä*, Tammi, Helsinki

- Laitinen Aarno (1981): Tamminiemen pesänjakajat. Lehtimiehet Oy.
- Landsbygdspartiets valprogram, antaget 6.8.1967
- Melin Carl (2018): Rapport om "Populismens verkliga orsaker – om automatisering och andra förändringar i arbetslivet". Narva Heart Communications, Elanders.
- Mitä-Missä-Milloin. Vuosikirjat 1977-1983, 1985. Helsinki, Otava
- Mudde Cas & Kaltwasser Rovira Cristobal (2012): Populism in Europe and the Americas. Cambridge University Press.
- Nousiainen Jaakko (1998): Suomen poliittinen järjestelmä, Werner Söderström Osakeyhtiö, Juva.
- Paloheimo Heikki (red. 2005). Vaalit ja demokratia Suomessa. Werner Söderström Oy.
- Pappas Takis S (2016): Modern populism: research advances, conceptual and methodological pitfall, and the minimum definition. Oxford Research Encyclop.
- Pauwels Teun (2014): Populism in Western Europe: Comparing Belgium, Germany and the Netherlands. Routledge
- Populism in the United States: A Timeline, 2019. By History.com Editors
- Rekola Esko (1998): Viran puolesta, WSOY, Porvoo.
- Ronkainen Jussi (red., 2012) : Nuoret ja ääni, Nuoret eduskuntavaaleissa 2011
- Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 125, sarja: Hybridi & Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 45. Helsingfors Undervisnings- och kulturministeriet
- Rydgren Jens (2002): Varför inte i Sverige? Om den radikala högerpopulismens relativa misslyckande. Arkiv för studier i arbetarrörelsens historia, 2002.
- Rydgren Jens (2002): Radical Right Populism in Sweden. Still a Failure, But for How Long? Scandinavian Political Studies.
- Rydgren Jens (2005): "Från skattemissnöje till etnisk nationalism. Högerpopulism och parlamentarisk högerextremism i Sverige. Studentlitteratur.
- Sharma Leena (2014): Ne. Kohtaamisia perus-Suomessa. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Soini Timo (2008): Maisterisjätkä, Tammi, Helsinki.
- Statistiska centralbyrån: Riksdagsmannavalen 1966, Helsingfors 1966
- Statistiska centralbyrån: Riksdagsmannavalen 1970, Helsingfors 1970
- Statistikcentralen: Statliga val 1979, Helsingfors 1979
- Statistikcentralen: Statliga val 1983: Helsingfors 1983
- Stenbäck Pär (2018): Demokrati under hot. Magma, Helsingfors
- Suomalaisille sopivin – Perussuomalaisten r.p:n eduskuntavaaliohjelma 2011

Suomen Kuvalehti 16-17/2011

Taggart Paul (1995): New Populist Parties in Western Europe. West European Politics.

Tupamäki Olavi & Vennamo Pekka (1970): Asialinjalla, Weilin & Göös, Helsinki.

Virtanen Aarni (2018): Vennamo – Mies ja hänen puolueensa. Art-House Oy.

Vennamo Pekka (1999): Pekka, posti ja Sonera. Otava, Helsinki.

Vennamo Veikko, Reijo Enävaara, Rainer Lemström, Urpo Leppänen(1970): Asialinjalla, Kunnallispaino , Helsinki1970

Westlind Dennis (1996): The Politics of Popular Identity. Lund University Press

6 Artiklar, hemsidor, nyheter och intervjuer

Cazes Marie (2019). Artikeln: Populismen evoluutio Suomessa. Poliitikasta. Tutkimuksesta, ajankohtaisesti ja ajattomasti, 21.12.2019

Congreso de los diputados, spanska parlamentets hemsida (2020). www.congreso.es

Jalovaara Ville (2011). Artikeln: SMP:n 1970 ”jytty” ja nykypäivä. Uutispäivä Demari 16.6.2011

Hartikainen Jarno (2020). Artikeln: Kysymys, johon Soini ei vastaa. Helsingin Sanomat 16.1.2020

Kestilä Elina (2007). Artikeln: ”Radikaalioikestopuolueet Länsi-Euroopassa”

Mylly Juhani (2007): Artikeln: Veikko Vennamo, Kansallisbiografia-verkkajulkaisu.

Parkkinen Laura (2013) Artikeln: Naisellista populismia. Poliitikasta, tutkimuksesta ajankohtaisesti ja ajattomasti 7.8.2013

Pietiläinen Tuomo (2017). Artikeln: Kuntavaaliehdokkaiden rikostaustat liittyvät useimmiten väkivaltaan. Helsingin Sanomat 1.4.2017

Statsrådets hemsida: Regeringar och ministrar sedan 1917. [Valtioneuvosto.fi](http://valtioneuvosto.fi)

Suutari Virpi (1994) Artikeln: SMP:n kylmin talvi, Helsingin Sanomat 20.11.1994

Svenska Dagbladet (2019) Artikeln: Lag och rättvisa fortsätter styra Polen. TT 13.10.2019

Taxell Christoffer (2020): skribentens intervju med minister Christoffer Taxell

Tiusanen Pia (2009): Timo Soini: Artikeln ”Aivan mahdollon tyyppi”. Kustannus Uusi tie Oy.

Vennamo Pekka (2017) Artikel i Maaseudun Tulevaisuus 22.3.2017

Vox hemsida (2020): Manifiesto Fundacional, voxespana.es.

YLE nyheter 30.3.2011